

Молода Україна

журнал українського демократичного молоді

РІК ВИДАННЯ XXII

СІЧЕНЬ — 1972 — JANUARY

ч. 197

ТОРОНТО

НЬЮ-ЙОРК

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

В Канаді:

B. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario.

V. Demianenko,
80 Richelieu Dr.,
St. Catharines, Ont.

Victor Zwetkow
6465 — 43 Ave., Apt. 1
Montreal 410, Que.

В США:

Головний представник
Mr. Alex Konowal,
811 S. Roosevelt Ave.,
Arlington Heights, Ill. 60005.

Mr. Iw. Ivahnenko,
Featherbed Ln.,
Hopewell, N. J., 08525.

Mr. Iw. Hryunko,
416 Maple Ave.
Philadelphia, Pa., 19116

Mr. L. Jemetz,
2941 Amboy Road,
Warren, N. Y., 13164

Mr. W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S. W.
Cleveland, Ohio, 44144.

У Зах. Німеччині:

Mr. Mychajlo Ihnatenko,
2. Hamburg — Wandsbek,
Lesserstr. — 225
West Germany.

В Англії:

Mr. A. Bondarenko,
78 Kensington Park Rd.,
London W. 11, — England.

В Австралії:

Mr. S. Krywolap,
Box 1586 M,
G. P. O. Adelaide,
S. Australia.

Листування з редакцією та
адміністрацією просимо
слати на адресу:

МОЛОДА УКРАЇНА
Postal Station "M", Box 40
Toronto 21, Ontario, Canada

МОЛОДА УКРАЇНА

Видає Центральний Комітет
Об'єднання Демократичної
Української Молоді

Голова ЦК: Ю. КРИВОЛАП

Редактуре Колегія.

Адреса ЦК ОДУМ-у:

O.D.U.M.

221 Edridge Way
Catonsville, Md. 21228, USA

MOLODA UKRAINA

A Ukrainian Monthly Magazine.
Published by the Central Committee
of the Ukrainian Democratic Youth
Association.

In USA — Association of American
Youth of Ukrainian Descent.

President: G. KRYWOLAP.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Річна передплата: 12 чисел. — На два роки: 24 чисел.

У США:

12 чисел — \$5.00 (амер.); 24 числа — \$9.00 (амер.)

У Канаді:

12 чисел — \$5.00 (канадських); 24 числа \$9.00 (канадських)

Ціна одного примірника у США і Канаді: 50 центів.

В усіх країнах Південної Америки:

12 чисел — \$2.00 (американських); 24 числа — \$3.50 (америк.).

Ціна одного примірника: 0.25 amer. дол.

В усіх країнах Європи:

12 чисел — \$2.50 (америк. дол.); 24 числа — \$4.50 amerik. дол.

Ціна одного примірника: 0.30 amer. дол.

В Австралії:

12 чисел — \$3.00 (австр. дол.); 24 числа — \$5.00 (австр. дол.)

Ціна одного примірника: 0.30 amer. дол.

Зазначене число після прізвища передплатника означає останнє число журнала, за яке заплачено передплату.

За зміну адреси просимо присилати поштові значки або інтернаціональні купони (International coupon) на суму 25 канадських центів.

Редакція не приймає матеріалів без підпису автора і застерігає за собою право скорочувати статті і правити мову; рукописів не повертає.

Статті, підписані прізвищем або ініціалами автора, не завжди відповідають поглядам редакції.

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: А. Коссовська, О. Олесь — Поезії.
С. Голубенко — Батько українського модернізму. Б. Олександріз — Шляхами чужини (закінчення). А. М'ястківський — Новелі. В. Передерій — Судбурський басейн. А. Стрижев — Як відлітають птахи.
З одумівського життя і праці. Успіхи нашої молоді. Сторінка Юн. ОДУМ-у. Хроніка. В. Україні. Навколо світу. Гумор. З нових видань.

На обкладинці: Зимове мереживо. Фото О. Диканя, "Україна".

Алла КОССОВСЬКА

СНІЖНА ОБЛОГА

Місто у сніжній облозі,
Глянь, подивися сама:
Рада своїй перемозі
Біла красуня — зима.
Срібне, блискуче мереживо
Вішає на деревах,
Кроків своїх непростежених,
Не залишає в снігах.
Йде в черевичках легесеньких,
В сяйві прозорім своїм,
Вулиця вся вже заметена,
Площа — пухнастий килим.
Білий килим, недоторканий,
Тиша казково-німа...
Легко, нечутними кроками
Ходить по місті зима.

ЗИМОЮ

Ходімо в зиму! В нашім парку
Вона прозора, мов кришталь,
Невинна, як сонет Петrarки,
Як нареченої вуаль.
Ходімо в казку! Нам розкажуть
Її зимові дерева,
Огорнена у срібну пряжу,
Ця казка свіжа і нова.
Нехай наб'ється сніг за комір,
В волоссі паморозь блищить,
Та ми не віддамо ні кому
Цю радість, що майнє, як мить!
Як наша молодість майнула
В бездонне озеро буття...
Згадаємо своє минуле
Без болю і без каяття.
Хай на твоїх, уже не юних,
Засмеє усміх на устах.
А на дротах, на білих струнах,
Застиг, як нота, чорний птах.

НАВПРОСТЕЦЬ

Я іду, хана за щоки вітерець,
Шию стежку, як мережку, навпростець,
Через сад, крізь кучугури снігові,
Не страшить мене сердитий буревій!
Я сьогодні, як Амудсен — мандрівник,
Хай дивується цьому той, хто не звік,
А мені так весело в снігах.
Я сама неначе ворон-птах,
Чорна вся на білому снігу,
Прокрадаюсь по чийомусь я сліду,
Хтось маленький тут раніше мандрував
І слідів дрібне намисто нанизав.
Може зайчик, може вивірка спроковала
Тут пробігла, оглядаючись навколо.
А з людей я перша тут іду
По чиємуся, по звірячому сліду.

НАД МОРЕМ В ПОЛУДЕНЬ

Ліниво мружить море сині очі,
На обрії — громаддя білих хмар,
М'який пісок мені віддати хоче
Свій полуценний, свій цілющий жар.
В моїй уяві древньої Геллади
Встає безжурно-радісний міраж:
І вже не хмари — мармур колонади
І блискучі скелі — не громадський пляж!
На хвилі хвиля мрію колисає.
В повітрі міниться гаряча млосна мла...
Здається тут весела Навсікая
Собі Уліса на біду знайшла.
Здається, на піску іще не зникли
Сліди маленьких золотих сандалі...
Пливуть віки, і колисає звікло
Безмежне море голубу печаль.

НОКТЮРН

Ніч свариться срібним пальцем-місяцем
І всміхається очима-зорями,
А на обрії далекім висяться
Сині хмари, що здаються горами.
І нічний вітрець безжурним легенем
Листя пестить стриманою ласкою,
І звучить космічна елегія,
Ніч пливе Дорогою Чумацькою.
Закипає переливним золотом
Темне плесо озера спокійного
І співає тенорове сольо нам
Голос чийсь закоханий і мрійний

ДИТИНСТВО

Відгороджусь піснями й віршами
Від сірих буднів навкруги,
І обрій раптом дивно ширшає,
І час втрачає береги.
Я бачу: провінційне місто,
Бульвар, під кручею — ріка,
Ми з батьком йдемо прілим листям,
Мене веде його рука.
Осіннє сонце пестить голову,
Шовково листя шелестить,
Захоплено дивлюсь навколо я
На пишність пізньої краси.
Як та мала, смішна пташина,
Впиваюсь радістю буття,
Над нами хмари легко линуть
В незнаний світ без вороття.
Ми посідаємо на лаві,
Розгорне книжку тато мій
І жадібна молода уява
Мене несе у царство мрій.
І дивні попливуть картини:
Чужих людей, чуже життя...
Над нами хмари легко линуть
В незнаний світ без вороття.

Із збірки "Паморозь"
Нью-Йорк 1971

Сергій ГОЛУБЕНКО

БАТЬКО УКРАЇНСЬКОГО МОДЕРНІЗМУ

До сторіччя народження Миколи Вороного

Одноліток Лесі Українки, відомий український літературний і культурний діяч, поет-лірик і перекладач, театральний критик і журналіст, педагог і театрознавець, режисер і актор, бібліотекар і шахіст Микола Вороний започаткував модерністичні тенденції в нашому письменстві. Його виступ наприкінці минулого століття з вимогою нових поетичних форм, гарячі заклики до поетів орієнтувались на новітні досягнення західноєвропейського вірша та рішуче порвати зі старими реалістичними традиціями народницької літератури і з її сільською тематикою — поклали підвалини українському модернізму.

Благодатний вплив на Вороного мала його дружба з Іваном Франком, який дуже уважно і приязно ставився до його творчості і хоч не завжди поділяв війовничі гасла раннього Вороного та називав його "непоправним ідеалістом", але стежив за творчим зростанням молодого поета і давав йому цінні вказівки та поради.

Народився Микола Вороний 7 грудня 1871 року на Катеринославщині, а свої дитячі роки провів на передмістях Харкова — Гончарівці, що її колись оспіував Квітка-Основ'яненко ("Сватання на Гончарівці"), та Холодній Горі, поблизу якої мешкав поет-романтик Яків Щоголів.

Учився Вороний спочатку у Харкові, а потім в Ростовській реальній школі. За свої самостійницькі, протимонархічні погляди він був заарештований, сидів у в'язниці і три роки перебував під наглядом російської поліції. Через це Вороний не міг вступити до університету і тому, по закінченню поліційного нагляду, він виїхав до Австрії і там студіював у Віденському і Львівському університетах. У Галичині розпочав він свою поетичну творчість, перший його вірш був надрукований у львівській "Зорі" в 1893 році.

Перебуваючи в Галичині, Вороний працював у бібліотеці НТШ. Там він заприятелював з Іваном Франком, виявив велике зацікавлення до театру і почав дописувати до "Зорі" статті на театральні теми, виступаючи як театрознавець і критик драматичних творів та сценічних вистав.

У 1895 році Вороний містить у "Зорі" великий огляд "Нові твори драматичні" і статті "Настя Переверцева" та "В справі премійованої драми "Мужичка" і в наступні роки ряд інших. Статті його на театральні теми — культурні, оригінальні.

Був він також режисером українського театру в Тернополі.

Повернувшись у 1897 році на Наддніпрянську Україну, Вороний грає спочатку в трупі Марка Кропивницького, потім у Панаса Саксаганського. Ангажувався він і в політиці — в 1900 році вступив до радикально-демократичної партії (РУП), пізніше вважав себе українським соціал-демократом.

Залишивши 1901 року театр, Вороний цілковіто віддався літературі. Він очолив поетичну течію, яка поривала з народницькими традиціями і вимагала уваги до поетичної форми за зразком Західної Європи та орієнтувалась на читача вже не сільського, а середньої міської інтелігенції.

Як речник цієї нової течії, Вороний звернувся до українських письменників зі своєрідним модерністичним маніфестом, вміщеним у "Літературно-науковому Віснику" (IX, 1901), чітко формулюючи завдання і цілі, за які змагається ця група молодих поетів.

Одружившись у 1903 році, Вороний перейшов на працю до Чернігівського земства, дописував також до часописів і журналів, деякий час перевівав у Катеринодарі на Кубані. У 1903 році в Одесі видав альманах "З-за хмар і долин", в якому пропагував свої модерністичні залеження, перевагу форми над змістом і свою рішеність боротись за ці принципи.

На сторінках альманаху були вміщені поетичні послання, якими обмінялися Вороний з Франком у справі модернізму.

Великий Каменяр написав Вороному:

Миколо, мій другяко давній,
Ідеалісте непоправний!
Навіяв ти на душу чару
З далекого Катеринодару;
Мов звук трембіти в полонині
Тому, що блудить по долині,
Пустив ти слово різко, сміло,
Що в серці дивно защеміло.

Доводячи Вороному, що ці вимоги не відповідають духові доби, що сучасна пісня "не перина", а — пристрасть, бажання, вогонь, шукання і гін до мети, що нинішній поет ніколи не покине моря загальних питань, щоб зануритись у тиху затоку свого серця, Франко пише, що

Слова — полові,
Але огонь в одежі слова —
Безсмертна чудотворна фея,
Правдива іскра Прометея.

Вороний не пропускав жодної важнішої події в українському національно-культурному житті. Він був у Полтаві на відкритті пам'ятника Іванові Котляревському і як учасник урочистостей з властивим йому запалом відзначив епохальне значення автора "Енеїд", його невмирущість, його сміх, що живий і тепер:

Був один такий час: на важких терезах
Вже хиталася доля Вкраїни,
А вона, наша ненька, стояла в слузах
В сподіванню страшної хвилини...

По широких степах ще котилася луна,
марний відгук кріавої січі,
І надходила ніч — непрозора, сумна,
Що мов пугач дивилася у вічі.

І раптом — як пише далі Вороний — "серед мертвової тиші" почувся "веселий зневажливий сміх", який здивував усіх, що не могли уявити "хто б посмів так одважно сміятись". Але голос "савольця, що має відвагу орла", лунав то соловейковим співом, то гнівно

Так минали літа... І новітні співці
Відгукнулись на голос той дужий;
Засвітили помалу в хатах каганці, —
Прокидався слабий і байдужий.

Не цурався Вороний і театрального життя. Його "Лист до театральних діячів" містить "Неділя" ч. 36 за 1912 рік.

Поезії Вороного, майже виключно ліричні ввійшли в збірники "Ліричні вірші" (1911) і "В сяйві мрій" (1913), в яких він, відходячи від народницької поезії, підкреслював культ краси. Ці поезії робили на сучасних Вороному поетів і критиків враження високої музичності, свіжості і краси.

Вороний цілим серцем любив рідний край і з великим жалем писав про поневолення України:

Краю мій рідний, занедбаний краю,
Де ж те сподіване щастя твоє?
Крається серце од болю, одчаю,
Як тільки долю твою нагадаю —
Горе мое...

Люду мій бідний, окрадений люду!
Що у твоїх я побачив очах,
То вже й до віку свого не забуду;
Де б я не був, всюди бачити буду
Голод і жах.

Природа в поезіях Вороного є відображенням душевних переживань поета:

Осокорі, осокорі —
Ставші, широкополі...
Ваш образ, велетні старі —
Зразок моєї долі!

Поет намагався творити лірику індивідуальних настроїв, вносив в українську поезію нові для неї мотиви міста, дбав за музичність вірша і красу вислову, збагачував поетичний словник і строфіку.

Писав Вороний також і сонети, першим з яких був:

Французький вірш і білі хризантеми!...
Від кого б це? Хто автор цих рядків?
Чи це не сон, не фантастичний спів,
Не відгомін ліричної поеми?

Це ви, чий образ ніби взятий з гемми
Чарує він артистів, мальярів,
Що є красою жвавих вечорів
Нової української богеми!

Ци ви мені прислали свій привіт,
Як сонце шле своє тепло і світ
І кличе до життя, до праці, до розвою.
Я щиро вдячний вам, я знов поет!
І по літах зневір'я і застою
Я першій вам шлю перший мій сонет.

Але перше захоплення читачів модерністичною поезією Вороного незабаром розвіялось. Покоління поетів на чолі з Яковом Савченком, що виступило напередодні революції і пізніше, поставилось до нього досить стримано. Символісти доби революції відмежувались від Вороного і від його молодшого супутника в поезії Григорія Чупринки.

Не перестав Вороний працювати і в театрі. У 1913 році в Києві вийшла збірка його статей на театральні теми "Teatr i drama" і статті в журналі "Сяйво": "Михайло Щепкін", "Михайло Комаров", "Два ювілеї", а в журналі "Дзвін" — "Український театр у Києві".

Революцію на Україні Вороний сприйняв так:

Освячений, в солодкій муці я
Був по той бік добра і зла...
А наді мною революція
В червоній заграві жила.

У 1917 році в Катеринодарі вийшла збірка його поезій "Євшан-зілля".

У культурному житті України років національно-визвольної боротьби Вороний брав активну участь. За часів Центральної Ради, коли в Києві створилась театральна рада для керівництва справами українського театру, Вороний активно працював над розвитком рідного театрального мистецтва, брав участь у створенні державного українського театру і в комплектуванні складу його артистів.

На початку 1919 року в Києві відсвятковано 25-ліття поетичної діяльності Вороного. Композитор Микола Леонтович уклав музику до слів поетичної "Легенди" Вороного. Її вивчив і проспівав під час академії на честь ювілянта Український Національний Хор під керівництвом Олександра Кошиця. На святочній академії були приявні всі члени Директорії, які урочисто вітали поета-ювілянта.

Після поразки визвольних змагань у 1920 році Вороний виїхав на Захід, перебував у Варшаві і Львові, займався літературою і театром, у Львові провадив драматичну школу.

У 1924 році вийшла його монографія "Драматична примадонна" про артистку Л. Ліницьку.

Слідом за Грушевським і Садовським Вороний у 1926 році повернувся на Україну, де перебував його син Марко Антіох.

Оселившись у Києві, Вороний займався педагогічною і театрознавчою діяльністю, в театрально-дослідницьких працях підтримував реалістичні принципи.

Коли створився Український Державний Опера-
ний театр, Вороний переклав для нього лібрето
до опери "Кармен" Бізе.

Перекладав Вороний також сонети Данте, де-
яких французьких класичних поетів, а також
драми "Кам'яний Гість" та "Моцарт і Сальєрі"
Пушкіна, у вільний час віддавався грі в шахи, які
дуже любив. У 1929 році видавництво "Рух" ви-
пустило повну збірку його творів.

Під час арештів у 1935 році, в часах погрому
української культури, Вороний був заарештован-
ий разом з сином і після того слід по ньому
запав. Нова советська літературна енциклопедія
подає, що він помер 1942 року. Це був тяжкий
рік війни, рік великих поразок Червоної армії,
коли багато політичних в'язнів по тaborах при-
мусової праці загинуло через тяжкі умови побуту
і недоживлення неприродньою смертю. В яких
обставинах скінчив життя Вороний, нема ніяких
відомостей.

Після розвінчання культу особи Вороного по-
смертно реабілітовано і в 1959 році в Києві ви-
йшла збірка його вибраних поезій з передмовою
Олександра Білецького.

"Вороний старався об'єднати в собі чистого
естета, приклонника краси з поетом громадської
скорботи, яка не йде однак далі мрій про націо-
нальне визволення, старався створити лірику
індивідуалістичних настроїв, вводить у вжиток
мотиви міста, до нього чужі українській ліриці,
але в усіх цих галузях лишається лише піонером,
не знаходячи часто-густо необхідних слів, нагро-
маджує вірші красивістю, подібно до російських
поетів 90-их років, що стояли на порозі симво-
лізму", — писав проф. О. Білецький.

Критика ще за життя Вороного закидала йому
поверховість культу краси, біdnість тем і обра-
зів, що мимо великої метричної різноманітності
і різнопородності строфічних побудов, їм бракує
цільності. Критики вказували, що Вороному ча-
сто бракувало свіжих образів, що прикраси в
нього виступають замість краси, а патетика за-
ступає почуття. Советські літературознавці дода-
вали творчості Вороного ще національну обме-
женість і декадентські мотиви.

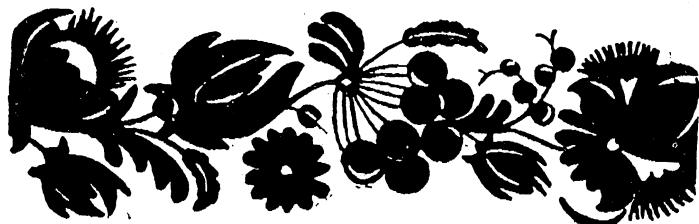
Але навіть при всіх цих завважах, значною
мірою перебільшених, Вороний все ж є видатний
майстер віршованої форми і такий самий знавець
української мови. Він чимало збагатив поетичний
словник і строфіку, а крім того підніс культуру
українського перекладу і дав низку цінних праць
з ділянки театрознавства. За свою мученицькі
обірвану діяльність він заслужив собі пошану і
добру згадку наступних поколінь українців.

**ЧИ ВИ ВЖЕ ВИРІВНЯЛИ ЗАЛЕГЛУ ПЕРЕДПЛАТУ?
ЯКЩО НІ — ЗРОВІТЬ ЦЕ НЕГАЙНО!**

НЕЗАБУТНІ ДАТИ

22 січня 1918 року Українська Центральна
Рада четвертим універсалом проголосила само-
стійність і незалежність Української Народної
Республіки.

22 січня 1919 року Директорія УНР своїм
універсалом проголосила з'єднання східніх і
західніх земель України в одну соборну неза-
лежну українську державу — Українську На-
родну Республіку.

О. ОЛЕСЬ

Ранок, ранок! Час світання...
О, який прекрасний час!
Криком щастя і страждання
Україна кличе нас.

Голос страдниці лунає!
Голос матері, сини,
Під корогви вас скликає
Стати в грізні буруни.

Тіні прадідів блукають,
Тіні ходять по землі,
Нам корогви розгортають
Нам дають свої шаблі.

Швидко дзвони в Україні
Залунають, загудуть...
Швидко нас великі тіні
Під стягами поведуть...

Час горіння... час світання.
О, який прекрасний час!
Криком щастя і страждання
Україна кличе нас.

Борис ОЛЕКСАНДРІВ

ШЛЯХАМИ ЧУЖИНИ

(Закінчення)

На сцену виходить чоловік років 45-50, стукає об стіл якимось патичком і каже:

— Галло, люди добрі, годі вже вам говорити, сідайте! Мисус Нелехата, сідайте, наговоритеся з кумою потім! А ви, дітлахи, тихо, як прийшли до галі, це вам не вдома!... Всі ви знаєте, чого ми тутка зібралися. Нині ввечері до нас мають приїхати три бойси із старого краю, скитайці, що скінчили контракт у лісі. Я не видів їх, але он Кvasn'ovський (показує пальцем на батька Ені, що сидить недалеко від сцени) каже, що бойси ол райт. Один вчився в старому краю на дохтора, другий вміє писати в газетах, а третій... (гукав до батька Ені)... як там третій, пане Кvasn'ovський?

— Та ніби гарний хлопець, — відповідає батько Ені з місця, — Ганнуся каже, що він грає на скрипці...

— Вел, — продовжує промовець, — бойси, можна сказати, ол райт, акурат такі, як нам треба. Один може співати в хорі, другий грati на представленнях, а третій, той що пише в газетах, може бути в нас кореспондентом до "Нового Шляху". Правду я кажу, чи ні?

— Правду, правду! — загула заля.

— Вел, — казав далі промовець, глянувши на годинника, — вже скоро восьма година, а їх нема. Почекаємо ще пів години, а тоді почнемо концерта. Мабуть, вони трохи спізняться. Прошу не розходитися. Там на кухні є голубці, по 10 центів штука. Прошу купляти голубці і щедро жертвувати на будову нової چалі, бо в цій мало пляцу. Я скінчив. Дякую. (Оплески).

Годинникова стрілка наближається до 8:30. Двері в залю відкриваються і входять Ені, журналіст, студент і високий (Джан). Всі з цікавістю дивляться на прибулих. На сцену виходить попередній промовець і каже:

— Вел, прошу всіх сідати... Витаємо дорогих гостей із старого краю! Завдяки щасливим обставинам, що ви мусіли втікати з старого краю, ми витаємо вас тут в Канаді. Канада — це фрі конт्रі, не так, як у старому краю, де чоловік боїться щось сказати, не то що зробити. Дорогі краини, я не буду тут багато говорити, поживете — побачите. Може зразу вам буде трудно, бо ви люди вчені, а тут вчених не треба, аби мав добре руки. Правду я кажу, чи ні? — звернувся він до залі.

— Правду! — загула заля.

— Ол райт, я скінчив. Тепер буде концерт і прийняття для гостей з старого краю. (Звертаючись до хлопців): Може ви, бойси, хочете щось сказати?

Хлопці вагаються. Нарешті встав журналіст і, поблизуки окулярами, трохи ніяково сказав:

— Дорогі земляки! Нам справді дуже приємно зустріти вас, та ще й у такій кількості, на цій новій землі. Ваше ставлення до нас, охота допомогти нам вжитися в нових умовах, надзвичайно зворушливі. Будемо робити все від нас залежне, щоб у всяких обставинах нашого нового життя бути гідними вас земляками.

Бурхливі оплески. На сцену знову виходить попередній промовець і каже:

— А тепер почнемо концерт на честь наших дорогих гостей. Мішаний хор нашої домівки проспіває пісню "Бодай ся когут знудив".

На сцену виходить хор і співає. Після хору — декламація "Заповіту" і знову хор. Заповідач урочисто проголошує, що зараз перед авдиторією виступить молода, обдарована співачка Ені Кvasn'ovська. Перед мікрофоном з'являється Ені, цього разу в урочистій довгій сукні. Піяністка бере декілька акордів і в залю лине досить сильний, дзвінкий голос:

Ой, не світи, місяченьку,
Не світи нікому...

Всі захоплено слухають Ені, тільки Джан нахилився до журналіста і щось тихо сказав йому, сміючись. Той посміхнувся теж. А тоді зненацька Джан почав зовсім по-дітвацькому то затуляти, то відтуляти пальцями вуха, так що спів Ені то звучав для нього, то несподівано переривався. Спершу Ені не заважувала цього, але згодом завважила і до сліз образившиесь, перервала пісню. Майже ніхто не зрозумів, у чому справа. Ені вибігла надвір і, спинившись під деревом, що росло в саду, заплакала.

Джан зрозумів жорстокість свого жарту, встав і вийшов до Ені. Листя дерев легенько тріпотіло під вітром. Над садком, над містом, плив у синіх сутінках місяць.

— Ені, — сказав Джан, легко торкаючись рукою її плеча, — вибачте мені, Ені. Я винен. Я, можливо, хотів пожартувати, але не хотів вас образити...

Ені відвернулася й пішла вглиб саду. Він ішов за нею, прискорюючи крок у міру того, як вона йшла все швидше, наполегливо вияснював, що він зовсім не хотів її образити. Але Ені не слухала і не спинялась. Тоді він ухопив її за руку, зупинив і рішуче повернув до себе. Якусь мить ще дивився у її заплакані очі, а тоді зненацька їх уста зустрілися в болючому, палкому поцілунку.

Кадр міняється.

Знову заля народного дому. Співає хор, але його мало хто слухає. Діти п'ють кока-кола, дорослі розмовляють між собою. Журналіст і

студент час-до-часу поглядають на годинника. Ені й Джана все немає... Вони виходять надвір і дивляться у синюватий присмерк вечора. Ось за деревами майнула біла сукня Ені. За хвилину Ені й Джан з'являються на стежці. Йдуть, узявшись за руки. Студент і журналіст багатозначно глянули один на одного і поспішили всередину будинку. За хвилину там з'явилася сяюча від щастя Ені та Джан.

— Івасю, — говорила вона, йдучи в перелі ряди крісел, — ти повинен щось сказати до людей. Щось таке, щоб їм було так само гарно, як мені. Щось цікаве про себе, про Україну...

— Добре, — погодився Івась (Джан), — але спершу ти повинна проспівати перервану пісню.

— Я проспіваю іншу, — сказала Ені. Вона знову вийшла на сцену, щось сказала піяністці, та взяла кілька акордів і в залі задзвенів її чистий, дзвінкий голос:

Якщо ти мене покохаєш,
Дарую ці квіти тобі.
І в вікнах твоїх соловейки
Заступлять дорогу журбі...

Дівчина кінчає пісню й заля вибухає оплесками. Цього разу Ені співала краще, ніж перед тим. Хтось підносить їй квіти. Сходячи зі сцени, вона каже:

— Я дуже рада, що вам сподобалася ця українська пісня, хоч я певна, що її не прикрашуваз мій канадський акцент. Дозволю собі поінформувати вас, що серед прибулих до нас земляків із старого краю є один скрипаль, студент консерваторії, але він, на жаль, дуже неохочий до виступів...

— Просимо, просимо! — загула заля. — Просимо заграти нам щонебудь!...

Джан встає і підходить до сцени. Хтось по-служливо простягає йому скрипку. Він вклоняється і каже:

— Я, звичайно, не приготований до виступу, але спробую вам щось заграти. (Хвилину думає, а тоді підносить скрипку до плеча і грає з пам'яті уривок із скрипкового концерту Д-мажор Чайковського).

Всі напружені слухають. І коли він кінчає, в залі ще якийсь час напружені тиша. А тоді — грімкі оплески. Товариши скрипала аплодують йому також.

Він рушає на своє місце, але раптом щось приглує і зупиняється.

— Перебуваючи в лісі на контракті, — каже він, — мій колега Григорій Крук написав пісню, а я скомпонував до неї музику. Думаю, що ця пісня буде для вас цікавішою, ніж мій скрипковий виступ. Якщо мої друзі погодяться її співати, то я підтримаю їх музичним супроводом.

Журналіст і студента трохи ніякovo у своїй фармерській одязі виступають вперед, злегка вклоняються до публіки і в супроводі скрипки співають пісню, що її співали раніше у лісі:

Ой, ліси ви, ліси неозорі.
Самотою овіяні дні...

Над лісами всміхаються зорі,
Як в далекій моїй стороні...
...і т. д.

Кадр міняється. Музичний вечір закінчився і глядачі розходяться додому. Студент і журналіст ідуть автомобілем із батьком Ені, а сама Ені й скрипаль ідуть додому пішки. Їх показується кілька разів на тлі ясного місячного краєвиду. Грає музика — щось радісне й тужливе водночас. Гаснуть зорі. Коли вони ступають на гапок хати, де живе Ені, вже світає.

Кадр міняється. Хлопці вже працюють в готелі, власником якого є батько Ені. Студент стає вакуум підлогу спеціальною машиною, журналіст лагодить замок у дверях, а скрипаль пере-тирає склянки. Вдягнуті вони у робочі халати. Студент зупиняє мотор у своїй машині й каже журналістові:

— Знаєш, Грицю, я, здається, таки вернуся до фармера... Тут, властиво, ніяких перспектив, а там, як-не-як, життя виразно спрямоване...

— Звичайно, — з легким гумором згоджується журналіст. — Там цілком виразна перспектива — Мері. Ти оратимеш трактором, а Мері, йдучи за тобою, садитиме в ріллю розсаду помідорів чи капусти. А там і відповідний приріст населення і все як треба в фармерській родині.

Студент замислився.

— Ні, — каже він, — у мене інші пляни. Я не був би на фармі довго. Фarma — не для моєї вдачі. Вона була б лише перехідним етапом. Ми приїхали б з Мері до міста.

Журналіст сміється, студент теж. А тоді обое беруть щітки і чистять довгі сходи. Музика грас ритмічно відповідну мелодію. З'являється власник готелю — батько Ені — і з усмішкою дивиться на хлопців.

Кадри швидко міняються один по одному:

1. Іван, чисто вдягнений, сидить у кімнаті й компонує музику.

2. Студент пише листа до Мері.

3. Журналіст у своїй кімнаті, ходячи з кутка в куток, вчить англійські слова.

Всі троє знову за працею в готелі. Знову зміна кадру. Іван у чорному одязі сидить за піяніно у великий залі готелю, граючи для публіки. Ені вдягнена у довгу ясну сукню, співає. Слухачі за столиками аплодують. Після Ені виступає балерина, яка танцює якийсь екзотичний танець.

Кадр міняється.

Іван і Ені, з нотними збірками в руках, весело йдуть вулицею і входять у двері будинку з написом "Conservatory".

Студент, у супроводі журналіста й батька Ені, виносять з готелю свої валізи і кладе в багажник авта. Журналіст обіймає його й каже:

— Щасливої дороги, друже! Вітай від мене Мері й не турбуйся: на весілля я приїду своєчасно.

Прощальні помахи рук і студентове авто від'їжджає.

Знову зміна кадру. Велика заля переповнена слухачами. На сцені — піяніно, за яким Іван. Він грає якийсь складний музичний твір, грає віртуозно, з захопленням. Робить короткі павзи між музичними розділами і знову грає. Коли кінчає грati, заля ще хвилину мовчить, а тоді вибухає ентузіастичними оплесками. Серед слухачів — також Ені й журналіст, що сидять поруч. Ені радісно посміхається, дивлячись на сцену, на Івана, що вклоняється публіці.

Газети рябіють заголовками: "НАДЗВИЧАЙНИЙ МУЗИЧНИЙ ТАЛАНТ", "УСПІХ УКРАЇНСЬКОГО МУЗИКИ", "ЯСКРАВА МУЗИЧНА ІНДИВІДУАЛЬНІСТЬ", "НЕЗАБУТНИЙ КОНЦЕРТ", "УСПІХ МОЛОДОГО ПІЯНІСТА", "ВИДАТНИЙ КАНАДСЬКИЙ ТАЛАНТ", "МАЙСТЕР-ВІРТУОЗ" і т. д.

Кадр міняється. З дверей церкви виходять у весільному одязі Іван та Ені. Посміхаючись, вони поволі йдуть між рядами друзів та знайомих, що зібралися з цього приводу. Спалахують лямпки фотографічних апаратів. Гості посилають їх та бажають всіляких успіхів. Серед гостей і журналіст, у святковому темному вбранні, студент з Мері, фармер та інші гости. З поведінкою Мері видно, що вона вже одружена з студентом. Студент теж виглядає вроочисто, як поважний господар, власник земельного маєтку. Привітавши молодих, він упевнено сідає в авто — цього разу вже нове, блискуче авто, Мері сідає поруч, її батьки — ззаду, і вся фармерська родина із належною гідністю від'їжджає. Молоді від'їжджають також. Гості ще привітно махають їм вслід і розходяться. Журналіст закриває двері церкви і відходить останнім.

Вечір. Журналіст сидить у своїй кімнаті біля настільної лампи й пише:

"22 червня. Попрощався з Іваном і Ганнусею. Вони від'їхали закінчувати свою освіту в Європі. Василь оженився також. Він, здається, знайшов своє місце в житті, так само, як і Іван. Виходить, що можна реально визначити себе в житті, хоч світ робиться все меншим і меншим. Я, на жаль, не здатний на жодне самовизначення, жоден органічний вріст у нову дійсність. От такий собі "зайвий чоловік". Мабуть надто зв'язана моя душа з тим, що було змістом молодості, надто тяжко стрясти мені порохи минулого, твердо стати на новий ґрунт. Але я не жалію з цього приводу. Якщо до мене приходить туга, я не жену її бездумно геть, а зустрічаю, як доброго друга, який завжди розуміє і з яким я духовно багатший..."

Кладе перо й закурює. Хмари диму розпливаються перед його очима і крізь дим проступають картини української природи. Степи, села, Дніпро, Карпати... Його очі заходять слезами. Він протирає їх рукою й дивиться на настільний годинник. Стрілка показує сьому. Він встає, вдя-

гає потертого піджака, бере в руку "лонч-баксу" і виходить...

Ранок. В місті відкриваються крамниці. Одну з них відкриває колишній студент-медик. На ньому — білий халат з червоно-брунатними плямами на животі й на грудях. Над дверима крамниці напис: "БУТЧЕРИ" — УКРАЇНСЬКА М'ЯСАРНЯ В. ДУБІНИ. Заходить якась жінка, дивиться на розкладені й розвішані м'ясива й каже:

— Ту порк чапс, пліс...

— Сс, мадам, — послужливо вклоняється студент, і вибирає їй два кусні м'яса. Мері спритно загортавши його в папір...

Кадр міняється. Іван і Ені на покладі океанського пароплава. Вони вдивляються у морську далечінь і щасливо щось говорять одне до одного.

Над ними сонце, хмари, чайки...

(Права застережено. Повне чи частинне використання сценарію можливе тільки за дозволом автора.)

Слухайте радіопередачу ОДУМ-у

"МОЛОДА УКРАЇНА"

з радіовисильні

СНІН НА ХВИЛЯХ АМ-1540

в Торонто, силою 50 000 ват

КОЖНОЇ СУБОТИ

від 11.30 до 12.00 год. дня

Керівництво:

Головна Виховна Рада Юного ОДУМ-у в Канаді.

ПОДЯКА

Редакція й адміністрація журналу "Молода Україна" щиро дякують п. І. Іващенкові за управління двох річників журналів "Молода Україна", за ширу безкорисну співпрацю й дарунок на пресовий фонд журналу в сумі 25 дол.

А. М'ЯСТКІВСЬКИЙ

САМАН*)

- Воно з цегли краще б...
- А де та цегла? А гроші де?... Якби я їх кував, то накував би на цеглу й на мулярів. А я з колгоспу чекаю.
- От робочим у місті добре — ні тобі заботи, ні мороки. Давай йому квартиру з газом, з водою.
- Робочі — інша стаття, а ми — трудове селянство, в нас на городах картопля є.
- Гейс, гейс, муругі. Ча-ча-ча... Тпр-р-ру!... Куди, хазяїне, солому скидати?
- Отут біля граси**), щоб носити близько.
- Тут, то й тут... О, казав бригадир, що ввечері по моторич прийде з обліковцем та комірником. Кажи жінці, хай півня ріже, бо завтра знову підеш по воли чи по коні воду возити. Ісака-водовоза на чарку поклич...
- Та вже...
- Гарна солома, нова... Труси, Штефане, більше, не жалій, бо тільки марно труд пропадає. Треба, щоб саман жилавий був.
- Болото єсть солому, як прірва. А я думав, якась в'язка корівчині лишиться, бо всю зиму з голоду ревма реве.
- Штефане, якийсь хлопчик до тебе... Коло воріт стойть.
- Ходи сюди, хлопчику. Чий ти?
- Я Ільків... Мої тато шофером. Казали, щоб ви десять рублів дали. Вони вночі вам ще піску привезуть.
- Біжи, сину, до хатчини. Скажеш тітці, що я велів, щоб дала.
- Кріпися, Штефане, бо вже осінь в село заглядає, скоро білі мухи літати почнуть, а в хатині з дітиськами не перезимуєш.
- А най йому... Не дурний видумав: хочеш собі віку вкоротити — будуйся. Вчора лісник був, сто двадцять рублів узяв. Ще й пляшку дорогої випив, самогонки в рот не бере — інтелігенція... А що зроблю? По дерево доведеться — балки, лати...
- Кинь-но сюди соломи, Штефане, бо толочу-толочу це болото, а воно лиш квакає.
- А шифер маєш?
- Споживспілка на чергу записала. Кажуть, через два роки буде... Семен Жук з Риги возить — втридорога бере. На те я телицю і порося продав...
- Кидай-но, Штефане, солому, бо он Трохим з Тетяною голе болото місять.
- Та кидаю... Кидало б його до сухої дороги!
- Кого?
- А...

*) Саман — суміш глини, соломи, полови, ко стриці, гною, з якого будують хати.

**) Граса — (подільське) заміс.

ЛЮДИ ЗАЧИНЯЛИ ВІКНА

Райкомівська голуба "Волга" мчала асфальтовою дорогою, стрілою перетинала пшеницю, бігла мимо садів і трохи притишила хід, в'їхавши в село. Вона везла Федора Хлівченка у відпустку до матері. Зустрічні впізнавали земляка, який уже років п'ять живе в столиці, уклінно віталися. скидали брилі. Була субота, і назавтра чекали радісної події. Федір Хлівченко — співак столичної опери. Про його талант пишуть у газетах. Він уже ось-ось стане заслуженим. У село світила театру заїжджають раз у сто років. А Федір же свій. Усі пам'ятають Софійного Федько, як виганяв на випас худобу. Бувало надвечір, коли дівчата вертаються з поля, як затягне:

Дивлюсь я на небо та й думку гадаю:
Чому я не сокіл, чому не літаю?...

Аж листя бриніло від того голосу. Де хто йшов, там і спиняється. Дівчата очі видивляли на співака.

— Тільки в школи йти вашому Федько, — казали Софії розважливі дядьки, — бо його голосом світ дивувати...

А Федько все тужить у лузі під вербиною:
Чому я не сокіл, чому не літаю?

Але полетів. Високо полетів Федір Хлівченко.

Сутужно було Софії з копійкою. Вдовиця... На її ший, крім Федора, двоє менших. Материне серце завмирало, коли він тих пісень виводив — наче свою молоду, зелену, як руна, тугу виливав.

До хати почали приходити люди.

— Віддавай сина в школи, великим співаком стане.

Прийшов і Микола Петрович, який тоді головою правління був. Приніс хлопцеві новий костюм, черевики, дав на дорогу паку грошей. І полетів Федько. Полетів...

Прибиралися молодиці, чепурилися дівчата, рвали в садках найкращі квіти. Чекали вечора і пісні — чистої, як хвилі Бугу на світанні, дзвінкої, як поле широке.

— Ідіть, Миколо Петровичу, запросіть його до клубу. Незручно ж йому самому набиватися, а ви, як член правління, колишній голова колгоспу...

— Коли громада просить — піду, — погодився чоловік. — Не журіться, заспіває, ще й як... Він же з нашого гурту вийшов, на нашому хлібі виріс, від наших солов'їв голосу навчився... Кличте до клубу всіх!

Гість у смугастій піжамі лежав на канапці, бавився з кошеням. Софія поралась коло плити — готовувала вечерю.

Микола Петрович, переступивши поріг, радісно випалив:

— Здрасťуй, співаче наш!.. Приїхав... Спасибі, що не забуваєш, звідки ти єсть.

— Здрасťуйте, — не відриваючи погляду від кошеняти, процідив Федір.

— Це Микола Петрович, синку. Хіба не впізнав? — зніяковіла Софія.

— Впізнав. Чому ні? Голова колгоспу... — підвівся Федір.

— Я вже, Федю, два роки не голова, на фермі труджусь, корів годую.

— Так що? — гість знову сів на канапу і глянув на поруділі чоботи Миколи Петровича.

— Я прошу і все село просить, щоб ти в нашому клюбі виступив, поспівав трохи. Ми тебе п'ять років чекали.

Федір прошльопав пантофлями до порога, круто повернувшись, загромадив п'ятірнею рудувату чуприну і пошепки спітав:

— На касу чи за угодою?

Микола Петрович недочув чи не зрозумів, бо вів своє:

— Всі чекають тебе. Біля клюбу ніде голіці власті.

— Я знаю, — поблажливо усміхнувся гість, — але я коштую дорогувато...

— Федю! — раптом скрикнула мати. — Що ти кажеш, Федю? Згадай, як тебе...

— Заспокійся, мамо. Товариш мене розуміє. Ми люди дорослі.

Микола Петрович виходив із Софіїної хати, наче зацькований собаками. До горла підкочувався нудотний, бридкий клубок.

На вулиці його наздогнала Софія.

— Не гнівайтесь, Миколо. Він уже погодився. Він буде співати за так... Почекайте.

— Не треба, Софіє, не треба його співу! — важко сказав Микола Петрович і сплюнув на курну дорогу.

Другого вечора дзвінкий баритон розкочувався по безлюдній долині. Він тужив і веселився, він кудись кликав і славив карі очі, але люди зачинали вікна і на повну силу вмикали радіоприймачі.

ПОГОВІР

Як пустий, збитошний вітер, що не несе ні дощу, ні тепла, тільки пилок в очі курить та сухе сміття ворушить, ходить поговір.

Глухий, байдужий, піdstупний, колючий, підленькі слова торочить і морочить голови.

Як приблудний скажений пес, стрічного вкусить, яdom обслинить і тікає, підігнувши хвоста, що увесь у чіпких реп'яхах.

Через тини і паркани, коло криниць і крамниць, по весіллях і ярмарках ходить-бродить поговір.

— Ая, ая, еге ж, любко, та Варвара сама живе. Були родичі — вимерли. Бідна вона, хоч і гарна... А літа йдуть...

— Не дуже її прибіднуйте. Бригадир ночує...

— В кого ночує?

— Та не в мене ж, старої. І солдат якийсь був...

— Не кажіть, кумо. Солдат до Корнія приїздив — приятель його сина.

— Може, ж до Корнія, але хто його знає — ніч...

— І в бригадира — діти. Хіба на роботу загадував, бо тепер вечорами загадують.

— Може, ж загадував. А чо' вона в таку гарну хустку на роботу вив'язується?

— Бо молода.

— Не така вже їй молода. Хто його знає... Чула, що кажуть...

— Це правда. Не ті тепер дівки, що колись. Кіно до півночі...

— От і вийшли на дорогу. Не ті.

Гойдаються відра на коромислі.

— Чули, що баба Христя казала, а ваш Коля Варвару сватати хоче...

— А що? — бринить порожнє відро.

— Ніби солдат якийсь у неї... То нащо вам?

— Не може бути.

— Хто його знає... Кажуть.

Облітає пожовкле листя, вітер стукає в шибку, доносить клапті колючих слів.

Варвара дивиться на тонюсінські зморшки в кутиках очей і кидає дзеркалом об підлогу. Вона витирає болючу слізозу, а пустий вітер в'юниться по закапелках, кульгає через перелази, курить пилом і засліплює очі.

— Бачили? Заплакана йшла...

— Видно, щось таки було.

— Хто його знає... Кажуть.

БАБА, ТА Й ВЖЕ

— Ти голова моого колгоспу, Трохиме, і я тебе слухаю, хоч не знаю, де ти в нас у селі взявся, як тебе вибрали, бо на збори не ходю. Довгі вони дуже, а в мене діти дрібні. Вдень одне одного бавлять, а вночі спати хочуть. Як би там не вибрали, мені все одно когось слухати треба, бо я старша — куди пошлють. Але що маю сказати, те скажу. Мій день при дні робе, бо теж такий старший, як я. І він тебе не вибрав — тої ночі до млина їздив... Як не мали ми ясел, я свого Василя, що вже в сьому клясу ходить, за ногу до стола прив'язувала, кабакової каши в миску насипала, а сама в поле. Йло воно, нещасне, і кашу, і... Воно не помне, як було прив'язане, а я буду помнити... А я скажу, що так не годиться, щоб тобі усе дурно: і хата мурована, і машина лъхкова. та ще й Христя у тебе і міс, і шіс, а жінка твоя над ставом з парасолькою... Хоч ховай її десь, бо ми ж люди, і нам жалко... Може, ж дурне балакаю. Якби мізку не мала, то не думала б і не було б жалко... Мої покійні тато восьмеро нас вигодували. Собі голий борщик, а нам — хлібця, бо ми діти... А ти ж, як тато, в колгоспі. Ми на тебе здаємся, кажи нам, що робити, — будем слухати. Але так зле, щоб собі найбільше, їй-бо, зле. Трохимку, товаришу присідатель. А тепер суди мене чи не суди — воля твоя, а я що мала сказати — сказала. Мені не страшно, бо я баба, та й вже...

Із збірки "При світлі соняшників"
Київ, 1964

КОЖНИЙ ОДУМІВЕЦЬ ПОВИНЕН ОБОВ'ЯЗКОВО
ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ "МОЛОДУ УКРАЇНУ"

СУДБУРСЬКИЙ БАСЕЙН

Як відомо, в липні 1971 року, в Канаді перебували американські астронавти з метою познайомитись з околицями Судбурського басейну, щоб відбути там відповідний вишкіл. Дати певні інформації астронавтам були покликані кращі науковці-геологи. В цій групі фахівців був і наш молодий, здібний геолог-науковець Володимир Передерій. З цієї нагоди на радіопрограмі "Пісня України" відбулось інтерв'ю з В. Передерієм. Питання і відповіді були такі цікаві, що ми вирішили подати короткий зміст цього інтерв'ю, яке пояснює, чому власне, Судбурський басейн був вибраний для вишколу астронавтів.

Володимир Передерій — одумівець, але закінчив університет МакГілл в м. Монреалі. Тепер працює в Торонтонському університеті над тезою "Метеоритні кратери", і є одним із знавців-авторитетів в цій ділянці.

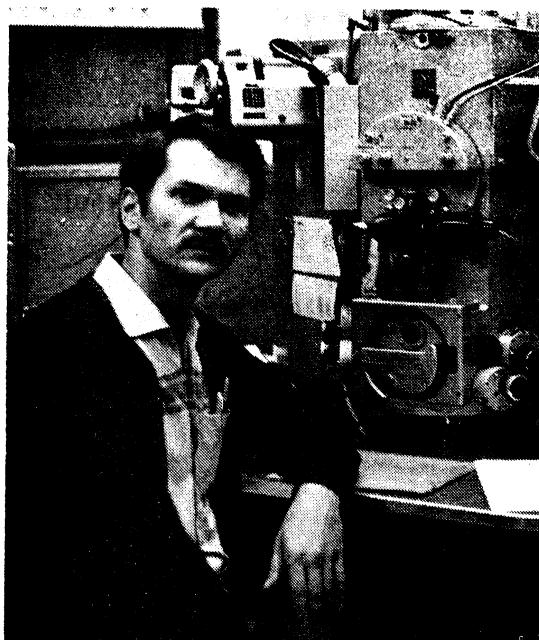
Досі існує дві теорії про виникнення Судбурського басейну. Перша або старша теорія твердить, що С. басейн виник в наслідок опущення земної кори після вибуху комплексу вулканів. Друга, новіша теорія, доводить, що Судбурський басейн виник наслідком зудару великого метеора з землею.

Сучасні досліди доводять, що мікрокопічна деформація у мінералах порід С. басейну походить від шоку — хвилі надзвичайно великої сили. Хвилі такої інтенсивності ще не були занотовані будь-де у природі при вулканічних вибухах. Наслідки струсу таких великих енергій можуть бути лише після вибуху атомових бомб. Зудар великого метеорита з землею теоретично і може дати шок такої пропорції.

Під час вишколу астронавтів постала думка використати Судбурський басейн, що своєю структурою і виглядом найбільше подібний до краєвиду на Місяці.

Щоб краще зрозуміти формування метеоритного кратеру на землі, треба наперед познайомитись з самими метеоритами.

Земля летить навколо сонця зі швидкістю 32 км/сек., а метеорити, звичайно, з більшою швидкістю, тобто приблизно 42 км/сек. Коли метеорит летить в тому напрямі, що й земля, він її доганяє і вдаряється об неї зі швидкістю яких 10 км/сек. Коли метеорит летить назустріч землі, тоді удар об землю є зі швидкістю приблизно 70 км/сек. Коли метеорит великого розміру і летить хоч з найменшого вищезгаданою космічною швидкістю, земна атмосфера його не стримує і він ударяється з усією силою об Землю. Його удар-вибух є в два-три рази сильніший від вибуху динаміту. Його можна прирівняти до вибуху атомової бомби, яка симулює всі стадії вибуху метеориту. Метеорит невеликого розміру, коли попадає в атмосферу, згоряє і тоді ми можемо спостерігати явище "падаючих зірок". Що відбувається тоді, коли великий метеорит падає

Володимир Передерій

на землю? Таке явище очевидно є катастрофічним. Під час контакту великого метеориту з Землею частина його механічної енергії перетворюється в теплову. Ця енергія випаровує місце удуру, а також топить і трощить камінь і в цьому процесі утворюється округлої форми кратер. Великого діаметру кратери мають незвичайну форму, — по краях вони мають заглибини, а посередині, в точці удуру, — горбок. Розтоплене і потрощене каміння, земля тощо вилітають у повітря, а потім падають назад в кратер і навколо нього у вигляді вогненого дощу, що покриває територію діаметром приблизно удвічі більшим за кратер. Наприклад, такий кам'яний дощ покрив у Судбурському басейні площаю коло 90.000 квадратових миль.

Геологічні дослідження відкривають щораз більше залишків старих метеоритних кратерів на нашій землі. Це можна взяти як доказ того, що нашу Землю бомбардували колись метеорити, як Місяць. Через наявність атмосфери і води, а особливо через зміни температури на Землі менші кратери загладжені і поховані під породами. На Місяці через брак атмосфери вони залишилися в первісному стані. Цікаво, що в легендах Північно-американських індіянів оповідається про вогнений камінь, що впав з неба. Його називають Богненим богом, що прийшов на землю в супроводі грому, бурі і в гніві пробив велику яму. Цей образний переказ докладно описує те, що відбувається власне, коли метеорит падає на Землю. Також і в старовинних єгипетських, біблійних й інших писаннях докладно описане падаюче вогненне каміння або вогненний дощ. Навіть в теперішніх часах було принаймні два випадки, коли метеорити впали на Землю. 1908 р. великий метеорит вибухнув у повітрі над річкою Тунгускою Підкам'яною в Сибіру. Другий, в 1948 р. упав і розірвався біля м. Владивостока на Дале-

ЯК ВІДЛІТАЮТЬ ПТАХИ

До осіннього відлету птахи готуються не поспішаючи, часом місяць, а то й два, а весняний приліт тривав лише кілька днів. Адже весною летіли тільки дорослі птахи. Тепер від гніздування відлітає багато новаків, що розправили крила яких два-три місяці тому. Підрослий молодняк потребує навчання старших родичів.

Таке навчання відбувається при кочуванні, коли зграї перелітають на невелику віддаль. Водяні птахи при кочуванні переважно тримаються річок, лісові — чагарників, а зерноїдні — полів, широких просторів. Кочування помагає птахам вибрати найсприятливіший напрямок відліту. Аж ось зграї збільшились, час вирушати в дорогу! Спочатку птахи перелітають чималу віддаль у напрямку до одвічного перелітного шляху, потім зупиняються. Знову відгодівля і дрібні переліти.

Коли птахи доб'ються до головного шляху відліту, зграї не розсипаються, а дещо перешиковуються. Адже в далекій дорозі зграї літять одна за одною на віддалі приблизно 50-60 кілометрів. Ця віддаль, висота та гострий пташиний зір помагають зграї триматися тих, що літять попереду. Часом такий живий ланцюжок розтягається на сотні кілометрів.

Звичайно птахи літять з помірною швидкістю: шпаки — кілометрів 70 на годину, качки — біля 90, а гуси — лише 35-40 кілометрів. Та ї чого поспішати? За довгий час переселення пернаті все одно пролетять свої призначенні тисячі кілометрів. Щождо висоти лету, то птахи в основному не піднімаються вище 400 метрів, а дрібні мандрівники літять нижче 100 метрів. Над горами птахи літять вище, а над морем — понад самою водою.

Дуже складне питання про навігаційні здатності птахів. Гіпотезу про здатність пернатих визначати магнітне поле Землі сучасні вчені визнали безпідставною. Штучне викривлення магнітного поля не збивало досліджуваних птахів у виборі напрямку. Так само і думка, що птахи керуються постійними напрямками вітрів, виявилася непереконливою.

Найвірогідніше, що птахи при перелетах, крім наземної орієнтації застосовують ще астронавігацію, себто відшукують потрібний напрямок за Сонцем і сузір'ями. Зоряну мапу наші крилаті друзі бачать і вдень.

кому Сході, також в Сибіру, створивши кілька надціять маленьких кратерів, найбільший з них 30 м. в діаметрі.

Отже, можливо, що метеорити падали на Землю в минулому і будуть падати й далі.

Зорова пам'ять і чуття напрямку спадково закріплені у птахів. Молоді шпаки, наприклад, самі дуже добре знаходять дорогу до міські зимівлі. А зозулята — так і зовсім поодинці мандрують.

Перевага перелету зграями очевидна — збільшується обсяг видимості. А от чому форма зграї різних птахів неоднакова? Журавлі літять клином, ключем, чаплі — поперечним рядом, нурці — пологими дугами. Дехто думає, що ключ — найзручніший спосіб перелету: вожак, як найсильніший, першим розсуває повітря, помагаючи іншим долати спротив. Що це не так, легко переконатися, придивившись до журавлів в осінньому небі. Птахи літять не рядом, а на віддалі 4-5 метрів один від одного. Ключ — це лише уявна лінія, якою ми з землі з'єднуємо птахів, що літять.

Форма зграї допомагає птахам летіти рівномірно: сильні не обганяють, слабкі не відстають. Вожак, даючи такт лету, розраховує його темп на пересічних літунів. Це дає змогу, правда, не без зусиль, не відставати і слабким птахам.

A. СТРИЖЕВ

"Н. и Ж."

Вельмишановні передплатники і дописувачі нашого журнала!

Ласкаво просимо вас, переказуючи будьякі гроші нам, присилайте монеї ордер, а не персональні чеки, з якими маємо клопіт.

Також просимо писати на нашу адресу, подану на 4 стор. обкладинки, щоб ваша кореспонденція вчасно доходила і не губилася.

КУДИ ВЕДЕ КАЗКА

Під такою назвою вийшов з друку новий твір

ЗОСИМА ДОНЧУКА

Книжка має 384 стор. на гарному папері в твердій обкладинці мистця Оксани Войтюк, багато ілюстрована фотографіями та вставками.

Ціна — 5 дол.

Цей твір розповідає про українського пристосуванця з часів революції 1917 року, який в гонитві за славою й нагородами, кривдив українську рідну націю, зрадив свою наречену, проміняв дружину, зрікся батьків, і, врешті, не догодивши московському окупантові, сам потрапив туди, висилав своїх людей — в тюрму.

Замовлення слати на адресу:

Z. Donczuk
1915 N. 7th St. — Philadelphia, Pa. 19122
U.S.A.

З ОДУМІВСЬКОГО ЖИТТЯ І ПРАЦІ

ОДУМ У МІННЕСОТИ

Відпочинковий табір

Вже четвертий рік філії ТОП-у та ОДУМ-у Міннесоти влаштовують черговий літній табір ОДУМ-у в цьому штаті. До участі в таборі запрошується всю українську молодь, не лише одумівців. Щорік помітний ріст табору, а також і збільшення досвіду в переведенні табору як працівників ТОП-у так і самих одумівців.

У цьому році табір тривав від 1-го до 14-го серпня, як і попередніх років, в Сіблей Стейт парк, біля містечка Вілмар і Нью Лондон, приблизно 110 миль на захід від Міннеаполісу. Чарівна навколішня природа, густий ліс, прекрасне чисте, як дзеркало, озеро Андрю і нарешті чудова сонячна погода — все це сприяло успішному проведенню табору та задоволенню усіх його учасників.

В неділю 1-го серпня відбулось офіційне відкриття табору. Молебень відправив священик української православної церкви св. Михаїла в Міннеаполісі о. Микола Антохій. Після цього комендант табору на перший тиждень Олександр Гуща представив таборянам усіх працівників та виховників табору, пояснив правила одумівського табору, вимоги та дисципліну й детально інформував про щоденний розклад табору.

У цьому році були деякі відмінності супроти попередніх років, що свідчили про ріст і прогрес. Поперше, цього року таборували не тільки міннесотські одумівці, але й одумівці та неодумівська молодь з Чікаго, Нью Йорку, Сан Франціско. Найбільшого була група від філії ОДУМ-у Чікаго — 23 одумівці, яка прибула до табору разом з декількома членами чікагської філії ТОП-у. А подруге, на зміну старшим виховникам, які три роки добровільно і безкорисно працювали з молоддю на таборі, прийшла молода зміна — оду-

мівці-випускники курсів виховників Юн. ОДУМ-у — Таня Вовк, Галія Гайова, Ірена Татарко, Діля Хоролець та Віра Коновал. Ці одумівки, які щойно цього літа повернулися з двохтижневих курсів виховників, перебрали працю з роями юних одумівців в свої руки. І не зважаючи на те, що праця з наймолодшими напружена і вимагає такту, а особливо досвіду, нові виховательки Юн. ОДУМ-у витримали свій перший іспит.

Разом на таборі було 68 таборян та 15 працівників ТОП-у. Це число збільшувалося час від часу, коли до табору приїжджали на короткий час додаткові члени ОДУМ-у чи ТОП-у. Впродовж першого тижня комендантом табору був Олександр Гуща, а на другий тиждень командування табору перебрав Леонід Рябокінь. Координатором праці була Дарія Лиса, а виховниками: Таня Вовк — група дівчат від 14 років і вище, Ірена Татарко і Ліля Хоролець — дівчата від 11 до 14 років, Галія Гайова і Віра Коновал — дівчата від 8 до 11 років. Виховниками хлопців були: Петро Піддубний (Нью Йорк) — хлопці від 8 до 12 років, старшим виховником цієї групи був О. Коновал (Чікаго), Данило Лихолай (Нью Йорк) — хлопці від 12 років і вище, допомагали старші виховники — А. Лисий і Олександр Полець.

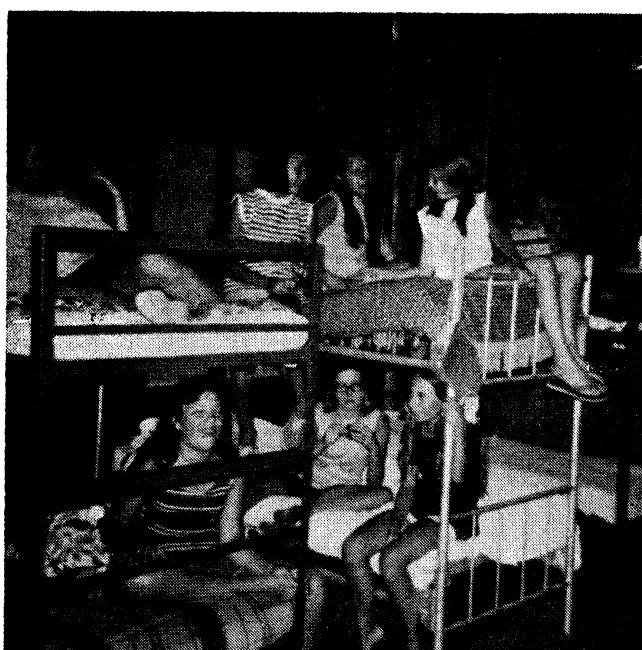
Команда табору відбувала щоденні наради, на яких розглядалися проблеми та потреби табору і плянувалася праця на наступний день. Кожен виховник складав плян праці своєї групи, який команда табору перевіряла, затверджувала або змінювала. Розклад праці складався з загальнотаборової та індивідуально-групової діяльності. Ватри, спортивні гри чи змагання, співанки, музичні вправи, карнавали, забави, вечірні програми — все це відбувалося з участю всіх таборян. Кожного вечора демонстровано кіно-фільм для цілого табору. Ручні роботи, прогулки, бесіди, відбиванка, інші групові

спортивні гри, плавання в озері, рибальство, плавання каяками, човнами, прогулки на конях, моторовим човном — все це проводилося окремими групами під керівництвом виховників або членів ТОП-у. На велике задоволення таборян член ТОП-у Віктор Глоба дав до диспозиції ОДУМ-у свій моторовий човен, і діти усіх груп могли поїздити швидким човном по озері Андрю. Звичайно, при цьому вживалися найгостріші заходи безпеки. Кожен мусів мати рятувального пояса на собі і з дітьми завжди в човні було двоє або троє старших. Також вчилися їздити на водяних лижвах.

Кожного дня одну годину було призначено на музичні та співочі вправи, в яких брав участь цілий табір. Керував цими вправами на першому тижні диригент чікагської капелі бандуристів ОДУМ-у Анатолій Луппо, який разом зі своєю родиною перебував один тиждень на таборі. Завдяки його незвтомній енергії, вийнятковій уміlosti та подивугідній витривалості об'єднаний хор табору разом з бандуристами філії Міннесоти за короткий час вивчили кілька прекрасних українських народніх пісень, з якими вони виступили на концерті для батьків-відвідувачів та гостей табору. Після від'їзду Анатолія Луппо, працю з бандуристами та хором перебрав диригент капелі бандуристів філії Міннесоти Володимир Вовк, який цілорічно працює з музичними і вокальними групами. Властиво капеля бандуристів стала найголовнішою мистецькою одиницею філії, навколо якої гуртуються інші, як от співоча і танцювальна групи. Бандуристи ОДУМ-у в Міннесоті досягли відзначення і поваги української громади. Майже ні одне громадське свято не обходить без запрошення капелі на ньому виступити. Часто наші бандуристи виступають і поза українською громадою, тобто в середовищах американських, де дістають ширу похвалу і подяку. Отже, і на таборі вони працювали й далі під керівництвом свого диригента Володимира Вовка. Він — надзвичайно добра і віддана ОДУМ-ові людина. На зважаючи на підірване здоров'я, він не тільки працював у таборі з музичними

Виховник Петро Піддубний зі своєю групою

Кабіна ч. 3 перед сном

групами, але, як великий любитель природи, організував для дітей бесіди з природознавства, влаштовував екскурсії на лоно природи та допоміг тaborянам зібрати багаті колекції рослин та комах з довколішніх лісів.

Ручними роботами провадили Люся Рябокінь і Оля Ярмулович. Власноручні вироби дітей, як наслідок навчання в гуртках під умілім керівництвом цих колишніх одумівок, а тепер активних членів ТОП-у, були завжди гордістю нашого табору і філії також, бо це є частиною цілорічної праці Юн. ОДУМ-у.

Наші молоді виховательки Гая Гайова, Таня Вовк, Ірена Татарко, Лілія Хоролець і Віра Ковалевська відповідали за працю з окремими групами молоді. На їхнє бажання вони цілком самостійно працювали зі своїми групами, лише координуючи цю працю з командою табору та щоденно звітуючи їй. Члени ТОП-у які дотепер щороку несли ввесь тягар виховної праці, з задоволенням вітали цю зміну. Наші виховательки наступного року знову йдуть на курси виховників ОДУМ-у, щоб його повністю закінчити. Коли є бажання — будуть і наслідки. Своєю працею в таборі і після нього вони да-

ють підстави надіятися, що наслідки будуть добрими.

Також з приемністю треба відзначити працю двох старших одумівців Петра Піддубного і Данила Лихолая, які були призначені керувати групами хлопців. Їхня допомога була дуже цінною. Вони визначалися своїм умінням тримати дисципліну і порядок в групах, застосовуючи для цього методи і досвід, які вони набули в інших таборах.

В господарському секторі табору працювали виключно члени ТОП-у. Це були знову ті самі віддані громадяни, які для одумівських дітей жертвують і свої вакації і працю і навіть здоров'я: Марта Змага, Марія Гайова, Світлана Павлова, Оля Татарко, Надя Глоба, С. Коваленко. Ім належиться вдячність тaborян за смачну і поживну їжу.

Отже, четвертий табір ОДУМ-у Міннесоти був цілком успішний. Цьому сприяла відповідна організаційна підготовка і гармонійна праця багатьох людей, які мали одну ціль — добро нашої молоді. Тому, чи то серйозні, майже батьківські турботи Олександра Гущі, чи веселій, завжди оптимістичний підхід Леоніда Рябоконя, чи клопітлива настороженність і вимоги Дарії Лісої,

чи старання Володимира Вовка, Анатолія Луппо, Люсі Рябокінь і Олі Ярмулович, чи свіжий запал молодих виховательок, чи рясна потом праця працівників кухні — все це означало відданість цих і ще інших людей справі виховання нашої одумівської молоді.

ОДУМ на Православному Дні

Три українські православні парафії міст-Близнят щороку спільно влаштовують Православний День — свято, на якому збираються до молитви, а потім і до спільноти вечери парофіяни всіх цих трьох церков: Св. Михаїла — Міннеаполіс, св. Юрія — Міннеаполіс і св. Володимира й Ольги — Сейнт Пол. Цього року Православний День відбувся в неділю 10 жовтня в церкві св. Володимира й Ольги. Він був присвячений 50-літтю відродження Української Автокефальної Православної Церкви в Україні. ОДУМ виступив у мистецькій частині цього свята. Під керівництвом Галі Гайової юнодумівки Тамара Павлова, Наталка Ліса, Зіна і Ліда Чорні та Ліда Ярмулович проспівали дві гарні дитячі пісеньки "Скінчився день" і "Йдуть дівчата і хлоп'ята", а хор ОДУМ-у — народні пісні:

"Ой у полі дві тополі" і "Травко, моя травко". Тріо дівчат, Галия Вовк, Марія Міщенко і Марія Кошуба, виконали дві українські пісні: "Ясени" і "Ой, чорна я ся чорна!" Капеля бандуристів виступила з двома піснями: "Ой у вишневому садочку" і "І у вас і у нас". За свій виступ ОДУМ дістив багато похвал і подяки присутніх. Треба зазначити, що ОДУМ сам зголосився взяти участь у святі і тому був єдиною українською молодечою організацією, яка вшанувала велику подію в історії нашого народу — ювілей відродження Автокефальної Української Православної Церкви.

ОДУМ на святі 1-го листопаду

Листопадове свято відбулося 7-го листопаду в Міннеаполісі завдяки спільній акції молодечих організацій: ОДУМ, СУМ, ТУСМ, Пласт. В концертній частині одумівка Таня Вовк виконала кілька українських пісень на бандурі. Голова філії ОДУМ-у в Міннеаполісі Віктор Вовк виступив з вступною промовою, яку подаємо скорочено:

Вельмишановні пані й панове!
Дорога українська молоде!

В цей день цьогорічного відзначення листопадових подій я маю честь привітати всіх присутніх на цьому святі від філії Об'єднання Демократичної Української Молоді, яку очолюю на цьому терені.

Події, які сьогодні відзначаємо, відбулися давно. Першого листопаду 1918 року на західних землях України український народ повстав до боротьби за встановлення своєї незалежної держави — Західно-Української Народної Республіки. В той самий час на Великій Україні також відбувалися події, які завершилися проголошенням Українською Центральною Радою в Києві самостійної Української Народної Республіки. А потім 22 січня 1919 року проголошено Акт Соборності усіх українських земель в одну Українську Народну Республіку.

Ці події і історичні дати дуже важливі і знаменні для нас. Тепер з далекої відстані часу ми з глибокою пошаною і подякою пригадуємо ті події і тих, хто їх творив. Бо ж тоді на усіх зем-

I ряд: Г. Карнаух, І. Мосогор та Ю. Завертаило

II ряд: др. А. Лисий, Д. Лихолай, М. Коваленко

III ряд: О. Лисенко, В. Коновал, Ф. Гайовий,

О. Павлов

лях України в бій за кращу долю народу і батьківщини ішли кращі сини і дочки нашого народу і в спільній боротьбі проти багатьох ворогів творили ці незабутні героїчні дати, які тепер відзначаємо. Ми шануємо пам'ять тих, що боролися за волю України і тих, які полягли в цій боротьбі.

Американська газета про ОДУМ Міннесоти

Часопис "Сент Пол Діспеч", що виходить в Сент Пол, Міннесота, США, 24 грудня 1971 року вмістила допис свого кореспондента Джеймса Негеля про філію ОДУМ-у в Сент Пол і Міннеаполісі.

Кореспондент інформує своїх читачів, що п'ятитисячну українську громаду в цих двох містах, частинно презентує активна філія ОДУМ-у, яку кільканадцять років тому відновив д-р Анатолій Лисий з своєю дружиною Даркою та друзями.

Джеймс Негель пише про українську культуру, мистецтво, побут, знайомить читачів з досі майже невідомим ім інструментом бандураю, українськими танцями, вишивками та великоцінними писанками. Свою статтю він ілю-

стрував шістьма фотографіями одумівської молоді в українських строях, при танцях, грі на бандурі, вишиванні та писанні писанок. Під кожним фотом подані ім'я та прізвище й вік виконавців.

Філія ОДУМ-у Сент Пол—Міннеаполіс має ансамбль бандуристів та танцювальну групу. Ансамблем керує Володимир Вовк. Кореспондент довше спиняється на створенні ансамблю бандуристів, життєписі керівника його та думках про бандуру та грі на ній членів ансамблю.

У розмові з д-ром Анатолієм Лисим, головою Товариства Одумівських Приятелів (ТОП-у) та іншими членами ОДУМ-у кореспондент довідався про плани праці ОДУМ-у, про виховно-відпочинкові табори, про колядування, писання великоцінних писанок та життя філії і на підставі цього написав прихильну довгу статтю про одну з найактивніших, останнім часом, філію ОДУМ-у США.

У хаті кожного одумівця повинен бути журнал "МОЛОДА УКРАЇНА"

НАША МАНДРІВКА

Цілий наш табір готувався до мандрівки на цілу ніч. Прийшов четвер, всі спакували свої спальні мішки, зібрали іжку, і все це повезли на місце, де ми мали ночувати.

"Лісові мавки" і "Варяги" ви-рушили о першій годині по обіді. Ми, "Мандрівники" і "Золоті орли", залишились ще і вийшли лише о третій. День був паркий і виглядало так, ніби зараз піде дощ. Ми пройшли зо три милі, і він таки пішов. Друг Юрій, наш комендант, надів свого дощовика і спокійненько йшов собі далі, а ми відразу змокли, бо ніхто з нас не взяв дощовика, а дощ тяжить, аж пищить.

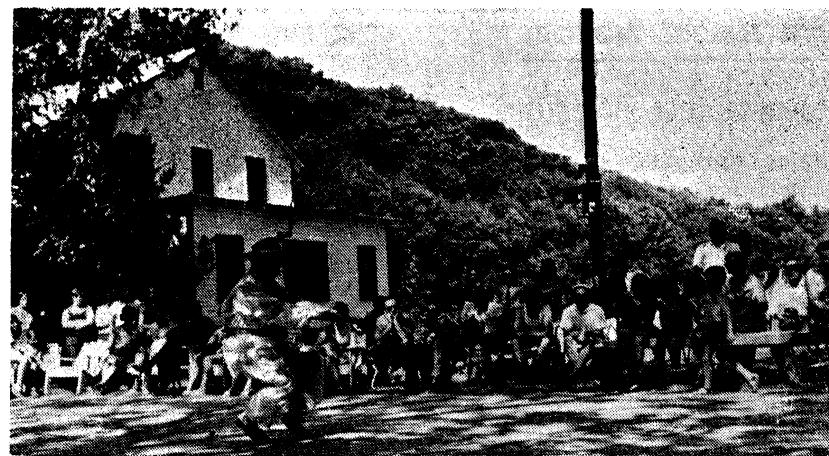
Вийшли ми і повернули у по-ле. Дивимось — тільки ми, коро-ви та природа навколо. (Не знай-шлюся інших мудрих, щоб ходи-ти по такому дощеві.)

Нарешті ми звернули з дороги і пішли лісом. Перша група, яка вийшла поперед нас, мала лише знаки, які показували б нам дорогу, але дощ іх усі змив, і ми дуже скоро заблудилися. Отож, блукає наш друг комендант у своєму "Man from glad outfit", а за ним і ми всі. А в лісі ко-марнею аж киши! Ходили ми ходили і нарешті натрапили на потічок, яким мали йти. На той час ми були вже такі мокрі, що пішли прямо водою. Бредемо і все приглядаємося, чи не водить-ся тут такого страхіття як водяні павуки і подібного ім. Нарешті (з допомогою нашого "батька природи") ми допленталися до місця, де мусіли нагору лізти. Боже ж мій! Побачили ми, що земля тут розмокла і перетво-рилася на суцільне болото, на якому росли дерева і трава. І я вам скажу, що поки ми видряпалися, то були не тільки мокрі, а й вивалялися в болоті по самі сінього носа теж!

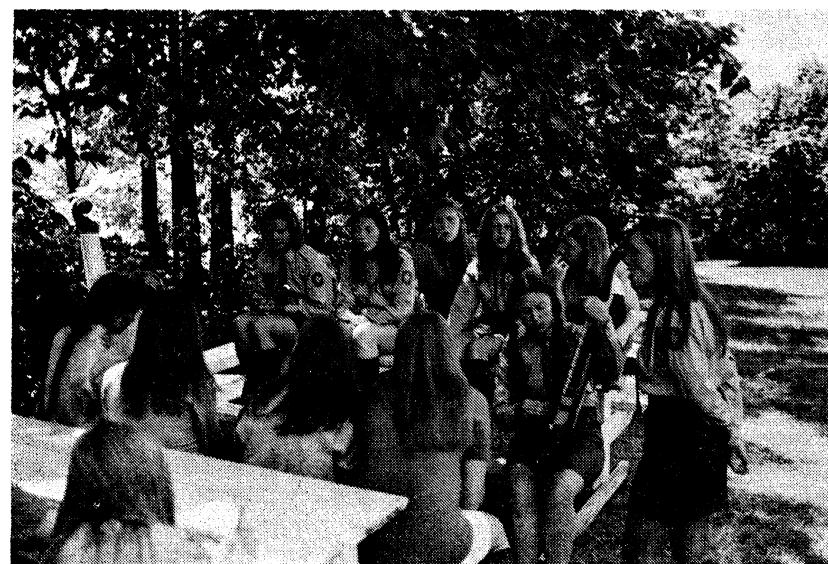
Тут нас зустрів друг Кальман, що пішов був із першою групою, і привів нас до місця, де вони нас чекали. Це місце, до якого ми пройшли аж вісім миль, є на віддалі десь 1/5 милі від табору...

Ну, посміялись ми, пожартува-ли, висушили трохи наш одяг і пішли назад до табору, бо воно було мокро спати на землі.

Я думаю, всі з мною згодять-ся, що цю мандрівку ми довго будемо пам'ятати. "Мандрівники"

Олександр Гуща, юнодумівець філії Трентон танцює "Чумака". Оселя ОДУМ-у "Київ".

Дівчата готуються до прощаальної ватри. Оселя ОДУМ-у "Київ".

НОВА УПРАВА ОДУМ-У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

В неділю 21-го листопада м. р. юнацтво та одумівці філії в уніформах зі своїм прапором узяли участь у панахиді та жалібних сходинах. 50-ліття Героїв Базару, відштовханих з ініціативи комбатантських організацій м. Філядельфії.

Того ж самого дня після обіду відбулися річні загальні збори філії ОДУМ-у. Звітували голова філії Петро Дяченко, скарбник Зоя Корсун, секретар Анна Данкевич, пресовий референт Віктор Корсун та голова Контрольної комісії Володимир Білоус.

За звітом регулярно працював танцювальний ансамбль "Волошки" під керівництвом Зої Корсун. Нерегулярно провадилася праця з юним ОДУМ-ом. Дівчата ство-рили відбиванкову дружину Од-

УМ-у, яка змагається з іншими дружинами української ліги ді-вочих волейбольних дружин Аме-рики. Кінцеві змагання за чашу ліги мають відбутися 29-го січня 1972 р.

Дискусії над звітами та станом філії показали глибоку свідо-містъ активізування філії, яку можна зреалізувати лише біль-шою активністю та ініціативою всіх членів, а не лише поодино-кіх осіб. І ось із такою настано-вю приступили до виборів нових керівників органів філії. Нову управу вибрали в такому складі: Віктор Корсун — голова, Людмила Білоус — референт юнацтва, Зен Крикевич — організаційний референт, Люїза Граур — секре-тар, Зоя Корсун — скарбник, Лариса Корсун — культ.-освітній референт, Володимир Білоус —

(Продовження на стор. 16)

УСПІХИ НАШОЇ МОЛОДІ**ОЛЕКСАНДЕР КОСЕНКО**

Кожна організація гордиться працьовитими, активними своїми членами. Має таких членів і ОДУМ. З одним з них, а саме з Олександром Косенком з філії ОДУМ-у в Рочестері, США, і хочемо Вас познайомити.

Олександр Косенко народився у січні 1953 року у Венесуелі в Південній Америці. Там почав ходити до школи і чотири роки називався по-еспанському. До США прибув з батьками та сестрою в 1963 році. Середню школу (гайскул) закінчив 1971 року п'ятим учнем за успіхом з 356 випускників Рочестерської школи. Впродовж всіх шкільних років визначався Олександр незвичайною працьовитістю, доброю поведінкою та товариськістю.

За перші чотири роки навчання в американській школі він отримав понад двадцять різних грамот і медалів, а в середній школі, окрім нагород його обирали, як зразкового учня, на різні становища в школі.

Починаючи з 1967 року, Олександр Косенко був віцепрезидентом кляси, скарбником еспанського клубу, президентом Національного Почесного Товариства при Бенджамін Френклін Гайскул, яку він відвідував, та виконував інші обов'язки. У 1971 році його нагороджено грамотою як доброго спортивця школи, а з Об'єднання Синів Американської Революції він дістав медаль доброго громадянина. З 1960 року до закінчення школи грав у футбольній дружині (дружина копаного м'яча).

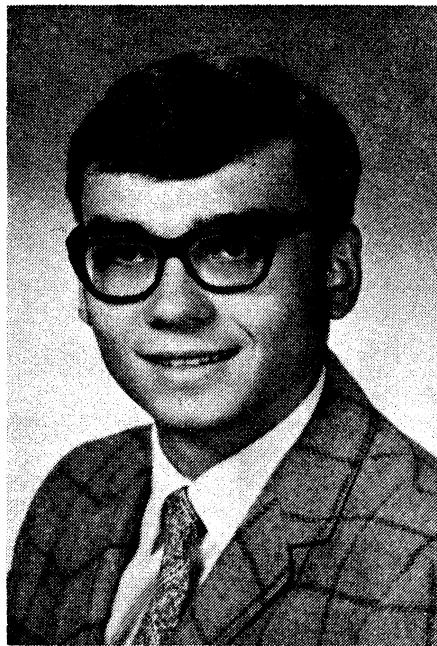
Окрім активності в американському шкільному житті Олександр відвідував приватні лек-

(Закінчення із стор. 15)

спортивний референт. До Контрольної комісії увійшли: Анатолій Сизоненко — голова, Петро Дяченко та Анна Данкевич — члени.

З вірою в дальший розвиток праці філії збори закінчились відспіванням одумівського маршу.

П. Г.

Олександр Косенко

ції з музики. Він грає на піяніно, акордеоні та саксофоні. У музичній школі Істмена закінчив четвертий курс теорії гармонізації та композиції. В українській православній парafії св. Покрови скінчив школу українознавства. 1965 року він записався до ОДУМ-у. Кожного літа був активним учасником одумівських таборів чи то в США чи в Канаді, виконуючи обов'язки бунчужного. На таборі ОДУМ-у скінчив перший і другий курс виховників та курси українознавства. З 1966 року й по сьогодні колпортує 15 примірників журналу ОДУМ-у "Молода Україна".

Як гарний декламатор, що добре володіє українською мовою (а також англійською) як еспанською, часто виступав на імпрезах влаштованих УККА та парafією св. Покрови.

Перед закінченням середньої школи Олександр як зразковий і добрий учень отримав від двох установ стипендію для дальнього навчання в університеті.

При кінці 1971 року він почав відвідувати пре-медичний факультет Корнельського університету в штаті Нью-Йорк.

Тож побажаймо нашому другові Олександрові Косенкові якнайкращих успіхів у здобутті вищої освіти та бути й далі добрим одумівцем і корисним громадянином.

ІНТЕРВ'Ю М. БОЙКО, УЧАСНИЦІ 10-ГО КОНГРЕСУ КУК

Питання: Яке ваше загальне враження від конгресу?

Відповідь: Це вперше я була на конгресі КУК і дуже задоволена цим. На ньому було понад 600 делегатів, з них 85 — від молодечих організацій, а разом з гістьми біля 700 осіб.

Очевидно організатори конгресу не сподівалися такої кількості учасників, бо вже першого дня всі квитки на бенкет були випродані.

На конгрес з'їхалися представники з усіх провінцій Канади, з США та інших країн як от Німеччина, Венесуела та інші.

Конгрес переходив у жвавих дискусіях над звітами, змістовних промовах та речевих запитаннях. Делегати не мали часу відпочивати, бо багато працювали по різних комісіях.

Питання: Які головніші моменти праці конгресу Ви можете відмітити?

Відповідь: Можна сказати, що найважливішим у праці конгресу була жвава участь молоді та реакція українського громадянства до зміни статуту КУК.

Студенти від Торонтонаського та Вінніпегського університетів ще 6 жовтня перед конгресом виявили своє незадоволення з того, як прем'єр Трудо реагував на протести проти переслідування В. Мороза і вимоги звільнити його з ув'язнення. Перебуваючи у Вінніпегу прем'єр Трудо нарешті погодився говорити з студентами комітету під назвою "Визволи їх". Дискусія тривала приблизно сорок п'ять хвилин і після неї студенти надіялися, що прем'єр на бенкеті оприлюднить свою згоду поговорити з прем'єром СРСР Косигіним про перегляд справи засудженого В. Мороза.

На жаль, промова його була розчаровуюча, хоч деято і оплескнував її. Говорив він про багатокультурність Канади, хоч це факт давно знаний і офіційно проголошений, та дипломатично, не згадавши В. Мороза, зазначив, що поговорити з Косигіним про несправедливо засуджених бор-

ців за справедливість і рівноправність.

Друга важлива річ — це ентузіазм молоді, що виявився у дискусіях щодо єдності української молоді в Канаді. Представники молодечих організацій говорили про координацію своєї праці, як от Тиждень українців у Канаді, літні проекти тощо, в рамках Ради Української Молоді (РУМК).

Цей десятий конгрес КУК-а відрізняється від попередніх тим, що на ньому зайдла перша конкретна зміна у статуті КУК. Тимчасово тепер очолюватиме КУК

Братство Українських Католиків, а далі керуватимуть ним за черговою організацією, які входять до нього: БУК, СУК, ЛВУ, УНО, УКВ та об'єднання професіоналістів і бізнесменів. До вересня 1972 року очолюватиме КУК от. д-р В. Кушнір від БУК, а потім до 1974 — представник СУС. Після 11-го конгресу керування у КУК переїде до представника УНО і так кожних три роки буде зміна керівників організацій. Це є перший крок у демократизації КУК-а.

Питання: Чи можете щось сказати про розвагову частину конгресу?

Відповідь: Крім бенкету та забави в суботу увечері, у неділю у залі Сторіччя Манітої відбувся концерт, в якому взяли участь мішаний хор ім. О. Кошиця під керуванням Климкова, меццо-сопрано Іванка Мигаль та піаніст Роман Рудницький. Співачка І. Мигаль добре виконала кілька українських народніх пісень та арій з відомих опер. Виступ Романа Рудницького був захоплюючим. Цей концерт ще раз довів, що український народ має талановитих мистців.

Радіопередача "Молода Україна", 16 жовтня 1971

МОЛОДА ЛІКАРКА

Розсіяна по цілому світі, наша українська молодь вчиться і вибирає собі належне місце у житті. Часопис "Українське слово" в Аргентині пише про успіх молодої українки. Христя Середяк успішно закінчила медичні студії. Молода лікарка хоче спеціалізуватися у дитячих хворобах — "педіатрії". Лікарська професія цікавила Христю з дитинства. З великою любов'ю і самовідданою працювала вона для українського юнацтва, в українській школі і відпочинкових таборах молоді. Крім медичних студій Христя Середяк успішно закінчила українську школу, а також шостирічний інститут англійської мови.

ПАННІ ХРИСТИНІ СЕРЕДЯК

(з нагоди закінчення медичних студій)

Я знав Вас, далека Христинко,
Як пішки Ви ще під столом
Ходили і зайця з хустинки
В'язали кумедним вузлом.

А ми з Вашим татом сиділи,
Пильнуючи лялю малу,
І зуби, і пера гострили,
Щоб вкласти в чергову "Мітлу".

I ось проминули річниці,
За Вами — тягар навчання.
Вітаю й радію цій вістці,
Бо ж я трохи Ваша рідня.

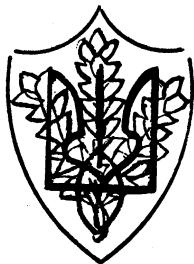
Ви — лікар тілес, а я духу,
Зрізаю болячки пером,
Хоч, може, не всяк мене слухав,
Або ще й наздав диваком.

Нічого, бо я не з амбітних,
Хай лають і навіть кленуть.
У тому вся штука, щоб слідно
Пройти крізь призначений путь.

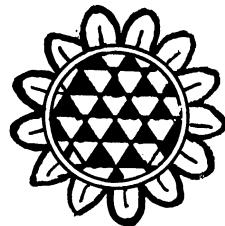
А Вам, дорогенька Христинко,
Бажаю, щоб завжди були
Сердечною, гарною жінкою
І лікарем, гідним хвали.

Іван ЕВЕНТУАЛЬНИЙ

Жовтень, 1971 р.
м. Рочестер

СТОРІНКА ЮНОГО ОДУМУ

НАША НАЗВА

При Юному ОДУМ-і в Торонто є група юнодумівців, які вибрали собі назву "Золоті орли".

Ми не хотіли бути ані їжаками, ні зайцями, ні скункою, або якимсь іншим звірем; не хотіли також брати географічну назву, скажемо, якогось міста чи провінції. Нам хотілося мати таку назву, яка б символізувала щось сильне, могутнє, як от орел, наприклад. Це сильний, волелюбний птах і тому назва "Орли" нам сподобалась. Але й вона ніби не все охоплювала, була якась незакінчена. І тут нам допоміг наш виховник; він порадив до назви "Орли" додати прікметник "Золоті". Вийшло отже: "Золоті орли", і на цьому всі погодились.

Золотий орел в природніх умовах

Цей орел — це великий розміром птах суворого вигляду. Він надзвичайно сильний і може дуже швидко літати, тому його цілком заслужено називають "царем птахів". З давніх давен орел був і є у людей символом могутності, сміливості й відваги і завжди уособлював собою силу.

Цей птах гніздиться в західній стороні північно-американського континенту від Аляски до Мексико. Трапляється, що він залітає далеко на Схід — в азійські простори. Але це відбувається під час міграції птахів. Золотий орел має довге пір'я темно-бронзового кольору і тільки на голові й шиї коротке — золотистого забарвлення. Його ноги аж по пальці також вкриті пір'ям.

Петрусь Сандул

K. УШИНСЬКИЙ

ГУМОР

**

— Дивно, чому ці меблі так дорого коштують, коли вони хворі?

— Вибачте, шановна, я вас не розумію...

— Адже у вашій об'яві сказано: "Продаються меблі у зв'язку з хворобою..."

Хитрість

Чучкін, філософ-аматор, з ней мовірною швидкістю фарбувє паркан.

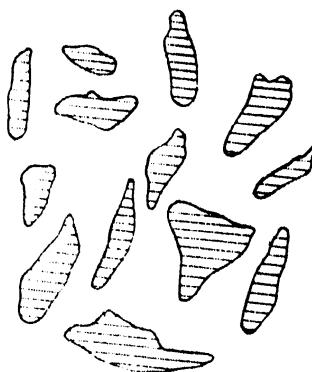
— Чому ви так поспішаєте? — питав перехожий.

— У мене обмаль фарби, і я хочу встигнути пофарбувати паркан, доки вона не скінчилася.

**

— Послухай, — сказав батько синові, — ось тобі простенька задачка. У тебе було три яблука, я тобі дав ще два, а потім ти з'їв три. Скільки в тебе залишилось?

— Не знаю, — відповів син після тривалого роздуму. — Ми в школі завжди вираховуємо на помаранчі.

Впишіть п'ятірку

Впишіть поміж цих крижинок цифру "5" так, щоб вона торкалася всіх крижинок і не перетинала жодної з них.

Юні одумівці на прогулянці по Старому Селищу
(Pioneer Village) біля Торонто

ЗАГАДКИ

1. Стойть при дорозі на одній нозі,
І шапочку має, та нікого не вітає.
2. Влітку і взимку вбрання одне,
Та кличуть діти завжди мене,
Щоб я на свято до них прийшла.
Цяцьок багато їм принесла.
3. Їхали водою пани
Убрані в срібні жупани,
Хоч жупани — латка на латці,
Панам радіють у кожній хатці.
4. Без обручів, без dna повна бочка вина,
Щоб її полагодити, на те майстра нема.
5. Купили кругленьке, таке новеньке,
Держать в руках, а воно в дірках.

ЛІТЕРАТУРНІ ЗАГАДКИ

1. Яка байка Л. Глібова так кінчается?
І так таки ти сам себе вини:
Що братіку посіяв, те й пожни!
2. Із якої байки Л. Глібова ці слова:
Е, і Дем'яна я боюсь:
Як тільки навернусь,
Він і згадає поросятко.

ТРОХИ ФІЗИКИ

1. Чому людина перед стрибком трохи присідає?
2. Чому розігнавшись, ми можемо стрибнути багато дальше, ніж з місця?
3. Як падає людина, коли спіткнеться і коли посковзнеться?

НА ЖАРТ

Покладіть долоню правої руки собі на груди, а долоню лівої руки — на голову. Правою рукою гладьте собі груди і одночасно злегка пристукуйте по голові. Чи виходить?

**

Запитайте у присутніх, чи хтось зможе перескочити через вірьовку на підлозі. Звичайно, знайдуться охочі показати свою умілість. Тоді покладіть вірьовочку вздовж самої стіни і запропонуйте перескочити через неї.

ЧИ ЗНАЄТЕ ВИ, ЩО...

...миші співають, і, навіть, дуже мелодійно? І ми частіше приймаємо їхній спів за свист птахів. Після відповідних дослідів учени виявили, що діапазон "мишачих солістів" дорівнює двом октавам. Всі миші можуть співати, але переважно звучання їхніх голосів людський слух не сприймає.

...хобот слона складається із 40.000 мускулів і дуже чутливий? Хоботом слон може піднімати вагу до 1000 кілограмів. Ікли (бивні) його досягають 4 метрів і важать 150 кілограмів кожна. Ця товстошкіра тварина дуже спокійна: серце її робить лише 25 ударів на хвилину.

ХРОНІКА

АКАДЕМІЯ ПАМ'ЯТИ С. ПЕТЛЮРИ І ГЕРОЇВ БАЗАРУ

За ініціативою Т-ва Прихильників УНР м. Ньюарку, Ірвінгтон, Н. Дж. в неділю 21-го листопада 1971 року в середній школі (Гайскул) м. Ірвінгтону відбулася акаademія присвячена 45-ій річниці трагічної смерти голови Директорії і Головного Отамана військ УНР св. п. Симона Петлюри та 50-ій річниці героїчної смерти вояків і старшин армії УНР, які в обороні рідної землі полягли під м. Базаром на Волині.

Акаademію підготовив громадський комітет, в склад якого увійшло 18 представників різних організацій і зокрема молодечих організацій Пласти, ОДУМ-у, СУМА, Студентської молоді, комбатантських організацій: ОБВУА, І УД, УНА, УПА, Вільного Козацтва, жіночих організацій та інші.

Після відіграння американського гимнуса відбувся "апель". На сцені вистройилось 30 представників з комбатантських та молодечих організацій. Вони мали 9-ть прапорів. Апель перевів генерал-хорунжий Петро Самутін. "Отаман наш поліг" слова О. Кобця з мистецьким хистом продекламувала Любія Мостова.

Доповідь, присвячену трагічній смерті св. п. Симонові Петлюрі та героїчній загибелі 359-ти вояків та старшин Армії УНР під Базаром, прочитав редактор Іван Кедрин - Рудницький. Доповідач зумів нав'язати подішні події з теперішньою міжнародньою ситуацією. Присутні уважно вислухали доповідь.

У художній частині виступ прибулого з Англії співака-бандуристу Володимира Луціва, що мистецьким виконав думу "Буря на Чорному морі", "Невольника", дума, на слова Т. Шевченка "Стас хмара з-за лиману", повстанську пісню "Дівчина голубка" та "Бандуро дзвени", слова І. Кремльова, музика В. Сидоренка, — викликав довготривалі оплекси. "359", слова Б. Лепкого і уривок з поеми "Попел імперій" Ю. Клена з успіхом професитували Анна Дідик і Юрій Чировський. Хор дівчат "Євшан зілля", хоч зорганізований ще не

так давно, але в своєму складі мас близько 80 осіб, під керівництвом дир. А. Британа та акомпаньємент Дозі Сигіда виконав з успіхом пісні "Коли ви вмирали", муз. М. Гайворонського, та "Україна" — марш слова І. Багряного, музика Г. Китастого. Акаademію закінчено відспівуванням національного гимну.

Сцена була уdeкорована величним портретом Головного Отамана С. Петлюри, роботи Ф. Луцишина.

Чистий дохід від акаademії в сумі 171 дол. поділено: 50 дол. на допомогу українським військовим інвалідам, а 121 дол. на утримання бібліотеки ім. Симона Петлюри в Парижі.

55 дол. 32 центи, зібрани від реалізації жетонів з образком св. п. Симона Петлюри, надіслано ЦК вшанування пам'яти Симона Петлюри до м. Нью Йорку.

В день акаademії відправлено панахиди по всіх українських церквах м. Ньюарку, Ірвінгтону та Мейплвуду за спокій душ св. п. С. Петлюри та 359 героїв Базару.

25-ЛІТТЯ ДИРИГЕНТСЬКОЇ ПРАЦІ І. С. КОЗАЧКА

У неділю 12-го листопада 1971 р. після урочистої служби божої в церкві св. Покрови відправлено молебень подяки з нагоди 25-ліття диригентської праці І. С. Козачка, дня народження настоятеля церкви о. Григорія Філя та іменин о. прот. Михайла Юрківського, після якого хор проспівав ім "Многая літа".

О 1-ій год. дня в церковній зали відбулося багатолюдне прийняття для дир. І. С. Козачка, яке відкрив голова громади О. Канарейський, а молитву прочитав о. прот. Михайло. О. Канарейський привітав ювілята від громади, а учні К. Мирошниченко та . Ковалів вручили йому квіти від Рідної Школи. Після тосту на честь ювілята та співу "многая літа" І. Передерій прочитав по-здоровлення від Архиєпископа Михайла, Президії Консисторії УГПЦ в Канаді, від центральних і місцевих організацій, священиків та інших осіб. Усно привітали І. Козачка о. Григорій Філь і о. прот. Михайло Юрківський, від церковного хору св. Покрови

— голова Іван Гайчук, від хору "Молода Україна" — Ніна Вусата, від ОДУМ-у — голова філії Галина Жовтоніжко, від хору "Україна" — Зенон Туз.

Проф. Андрій П. Степовий прочитав доповідь: "25-тиліття диригентської праці Івана Семеновича Козачка", в якій розповів про працю і життя ювілята, високо оцінюючи його знання хорового мистецтва.

Після доповіді від усіх присутніх І. С. Козачкові вручено як дар 600.00 доларів.

Ювілят Іван С. Козачок сердечно дякував усім за таке міле, неочікуване і тепле прийняття, а вручений йому дар подарував на іконостас церкви св. Покрови, у пам'ять своєї матері (яка живе в Україні) і цим проявив шляхотність рідкісну у наші часи. Потім О. Канарейський привітав о. Григорія Філя з днем народження, а Жіноче Т-во ім. Лесі Українки обдарувало його чудовими квітами; привітали також і о. прот. Михайла Юрківського з днем ангела, обдарувавши квітами і золотим тризубом від громади і проспівали ім та їхнім добродійкам "Многая літа".

Опісля А. Степовий привітав з 50-літтям голову громади О. Канарейського і всі присутні проспівали йому та його дружині "Многая літа".

Господар прийняття подякував усім, хто допоміг влаштувати його, а особливо Жіночому Т-ву за приготування обіду і обслугу. Після цього розпочався концерт.

За програмою виконали:

Церковний хор при церкві св. Покрови: 1. З нами Бог — київський напів. 2. Слава на небі Богу — Д. Бортнянського.

Хор "Молода Україна": 1. Ойті ніченько — муз. Пашкевича, під супроводом акор. Віктора Цвіткова. 2. Пісня про Чорне море — муз. Хоменка. 3. Україна моя — муз. Филипенка.

Хор "Україна" при УНО: 1. На жовті води — муз. Козака, форт. супровід Люби Пукас. 2. Пісня про Дніпро — муз. П. Майбороди — сольно співав Мих. Мартин.

ОДУМ-івський квінтет: Галина Жовтоніжко, Неля Гайчук, Ірена Ромас, Ніна Горонович і Ніна Вусата: — 1. Ойті соловію — муз. І. С. Козачка, 2. Ойті дощ іде — обр. І. С. Козачка. 3. Іванку —

народня лемківська пісня під супроводом акор. Віктора Цвіткова.

Концерт відбувся під проводом ювілята диригента І. С. Козачка, а гучні оплески присутніх були високою оцінкою для нього і хористів.

Концерт у цілому був приємний і цікавий, зокрема вражали народні строї хору "Молода Україна".

A. С.

Ірина Семенець

ПОДЗВІННЯ

Несподівана вістка про смерть 25-річної **Ірини Котляр-Семенець** потряслася не лише родину покійної, її чоловіка і батьків, а й всю українську православну громаду Церкви св. Вознесення в м. Мейплвуд, Н. Дж., організацію ОДУМ, до якої вона належала, одумівську оселю "Київ", церковний хор, в якому співала і всіх тих, хто її знав.

Покійна **Ірина Семенець** упокоїлась в Бозі 1-го листопада 1971 р. в одному із військових шпиталів (бо її чоловік був військовиком) м. Іттон Тавн, Н. Дж., після народження синочка, якого назвали Павло-Михайло.

Народжена в Німеччині 29 жовтня 1946 року маленька Ірина з батьками переїхала спочатку до Бельгії, а в 1958 році до Америки. Вихована в глибоко релігійній родині, любила відвідувати церкву і брала активну участь у церковному житті. Вступивши до ОДУМ-у, була три роки головою філії ОДУМ-у, вихователькою табору ОДУМ-у в Глен Слей, Н. Дж. За її головування організація міцніла і розвивалась.

У 1968 році Ірина Котляр одружилася з Михайллом Семенцем. Ale не довго подружжя тішилося своїм щастям. В скорому часі Михайла покликали до війська і послали до В'єтнаму. Ірина тяжко переживала цю розлуку. Ale Бог послав їй втіху — донечку Єлісу-Марію, яка народилася першою в місті Ірвінгтоні в ніч 1-го січня 1970 року, тобто першою в 1970 році. Ця подія була відзначена на сторінках місцевої преси.

Після кількох місяців розлуки Михайло Семенець в чині лейтенанта щасливо повернувся до

своєї любої родини. Здавалось, що тепер молоде подружжя буде жити гарно і щасливо. Та не так сталося...

Сотки людей прийшли попрощатися з покійною Іриною і віддати їй останню пошану. Друзі одумівці несли варту, обливаючись слізами за своєю подругою.

Наповнене смутком і болем було жалібне слово настоятеля церкви св. Вознесення от. д-ра С. Гаюка, який відправив панахиду за спокій душі св. п. Ірини Семенець.

Коло 50 вінків і кошиків квітів оточували труну покійної.

Ранок 4-го листопада в церкві св. Андрія Первозваного от. д-ра С. Гаюк відправив панахиду, після якої тіло покійниці перевезено на цвинтар в Бавнд Бруку і похоронено.

Під час обрядовості сумно повівав одумівський прапор, віддаючи останню пошану своєму членові, декілька літньому голові молодечої організації. У великому горі і смутку залишила покійна свого чоловіка Михайла, маленьких діточок Єлісу-Марію і Петра-Михайла, батьків, сестер і братів та близьчу і дальшу родину на еміграції і в краю. Залишила в смутку своїх друзів одумівців, членів церковного хору і всіх тих, хто її знав.

Спи спокійно, дорога подруго. Пам'ять про тебе на довго залишиться в наших серцях. Вічна Тобі пам'ять!

K. С.

БАТЬКИ!

Чи Ви вписали своїх дітей до ОДУМ-у?

Якщо ні, впишіть їх негайно!

МАТЕРІ!

СПІВЧУТТЯ

Виносимо наше найсердечніше співчуття п-ові Михайліві Семенцю, чоловікові покійної Ірини Семенець, і його родині та п-ові Галині Богдан, мамі покійної, яка чекаючи на операцію в шпиталі, повернулась додому, щоб випровадити донечку в останню дорогу, п-ові Олексієві Богдану, сестрам і братам покійної та всій родині.

Пані Галині Богдан бажаємо щасливо перейти операцію, повернутись до своєї родини і тішитися міліми внуками.

Друзі і приятелі

КУЛЬТУРНА ХРОНІКА

УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Повість Марка Вовчка "Маруся" сто років тому вийшла була французькою мовою у Франції, бо авторка її не могла через російську цензуру надрукувати її українською мовою. Тепер ця повість вийшла українською мовою у розкішному виданні ОПЛДМ, Торонто — Нью-Йорк.

П'ЯТА КНИГА "ПІВНІЧНОГО СЯЙВА"

П'ята книга літературно-мистецького альманаху "Північне сяйво" виходить у світ цієї осені у видавництві "Славута" в Едмонтоні, Алберта, Канада. Книга присвячена пам'яті Лесі Українки — у сторіччя з дня народження. В альманах увійшли твори коло 30 поетів, письменників та мистців.

ТВОРИ КОЦЮБИНСЬКОГО ЛИТОВСЬКОЮ МОВОЮ

В литовському державному видавництві у Вільні недавно вийшла збірка повістей і оповідань Михайла Коцюбинського литовською мовою під назв. "Подарунок на іменини".

В збірці надруковано "Фата моргана", "Коні не винні", "Тіні забутих предків", "Подарунок на іменини", "Дорогою ціною", "На камені", "Яблуні цвітуть", "Сміх", "Інтермеццо" та інші. Перекладачі: Янє Драздаускан і Вітаутас Сирийос-Гіра.

В УКРАЇНІ**СВІДЧЕННЯ СИВОЇ ДАВНИНИ**

Експедиція Інституту Археології АН УССР виявила первісне ядро стародавнього Києва на Старокиївській горі.

У глибших шарах розкопок, — як подає "Літературна Україна", — "знайдено залишки найдавнішої світської кам'яної будівлі на Русі-Україні. Стіни її були прикрашені фресками. За характером мурування палац можна датувати першою половиною 10 століття. Він був резиденцією княгині Ольги і Святослава. Будівля зруйнована і згоріла під час нападу татар. ... В руках дослідників, нарешті, з'явилися предмети, за якими можна точно датувати давнє городище, виявлене на Старокиївській горі. Корчацький посуд документально підтверджує, що історичний переказ про заснування Києва поліанським князем Кисм належить до 6-7 століття."

Не менш важлива знахідка — кам'яний палац у центрі дитинця. Це приміщення згадувалося у літописі 945 року, але досі археологам не вдалося його знайти. Тепер можна впевнено сказати, що культура кам'яної архітектури була відома в Україні задовго до прийняття християнства.

ЩЕ ОДНЕ "МОРЕ"

Пресова агенція України інформує, що геологи почали проектні й розвідувальні праці для створення біля села Розтоки штучного "моря" — водоймища. Це "Карпатське море" розіллеться на великій площі й вміщуватиме в собі 350 мільйонів кубічних метрів води. Гребля на ньому матиме висоту 80 до 100 метрів. Водоймище збиратиме під час повені води Черемоша й таким чином забезпечить довкілля від шкод, що їх дуже часто ця ріка приносить українському населенню.

НОВОБУДОВИ ХАРКОВА

Там, де зливаються річки Харків і Лопань, споруджено цирк на 2,400 глядачів. Зaproектовано будову нового театру опери і балету з двома залами. Одна на

1,5000 місць, друга — на 400. Крім того Центральну публічну бібліотеку мають доповнити 60-метровою башнею для збереження 20 мільйонів томів.

ДОВКОЛА ХОРТИЦІ

Група ініціативних робітників, інженерів, студентів та водолазів з Запоріжжя "на громадських засадах" почала працю над підводними пошуками за історичними пам'ятками Запорізької Січі. Експедиція вже підняла з Дніпрового дна велетенський козацький дуб і знайдено кілька ядер козацьких гармат. Експедиція працює на власні кошти.

**ВОДОГІН XVII-XVIII СТ.
У ЛЬВОВІ**

Під час земляних робіт в районі вулиць Маяковського і Полтавської на глибині понад два метри знайдено дерев'яні труби. Вони належали в XVII-XVIII століттях до водогінної системи Львова, яка подавала питну воду з Погулянки в центр міста. В той час вул. Маяковського називалася "На рурах".

А ЩО ГОВОРИТИ?

Львівська газета "Вільна Україна" з 5 вересня 1971 р. нарікає на те, що "у деяких партійних організаціях (колгоспи "Правда", "Червона зірка", "Зоря комунізму") дехто з комуністів не виступає на зборах протягом років. Своєрідний "рекорд" побили в цьому партійці радгоспу "Мостиський". Тут у минулому році 20 членів КПСС не виступали на зборах жодного разу."

НАВКОЛО СВІТУ**КВАРТИРА В ТРИКУТНИКУ**

У передмісті Цюриха (Швейцарія) виросло селище з оригінальних будинків. Квартири тут мають трикутну форму. На думку спеціалістів, система "Трігон" особливо зручна для будівництва гуртожитків, дитячих закладів тощо. І не тільки для них. Житловий трикутний будинок визнали зручним багато мешканців. Як показала практика, такий дім можна звести за два-три дні.

ПІСКОМ... ПО БРУДУ

У лябораторіях фірми Шелл (Голландія) винайшли новий спосіб очищення поверхні моря від різних нафтопродуктів. Над забрудженою водою в морських портах вчені запропонували розсіювати пісок, змочений кислотою. Пісок миттю вступав в реакцію з товщем і, формуючи його у кульки, тягнув на дно. Щоб ліквідувати плями, що утворилися з тонни нафти, треба розсипати тонну піску. Ця метода уже склала практичний іспит. Поверхню, на якій плавало понад 100 т. нафти, вдалося очистити піском протягом 45 хв.

КІНОСТРІЧКА З ВОДОРОСТЕЙ

Великі території водоростей уздовж берегів Австралії привернули увагу вчених. Виявилось, що морські рослини є цінною сировиною для харчування, косметики, виробництва кінострічки та фотоплівки. В Австралії вже збудовано два комбінати переробки водоростей. Кожен з них переробляє щодня по 45 т. морських рослин.

ШТУЧНА НІРКА

Шведські спеціалісти запропонували медикам штучну нірку. Вона виготовлена з поліформальдегіду. Нову нірку з успіхом можна використати не тільки при госпітальних операціях, а й у пацієнта вдома. Найважливіше те, що тепер час операції нірки скоротився вдвічі. Новий апарат пущено у промислове виробництво. Важить він 7.5 кілограма.

ТЕЛЕБАЧЕННЯ І КНИГА

За даними щорічника Юнеско, в 1965-1970 р. у всьому світі було 235 млн. телевізорів. Однак кількість друкованих видань протягом трьох останніх років теж зросла на 70 відсотків.

ДОРОГИЙ ЧИТАЧУ!

**Майбутнє "Молодої України" залежить також і від Тебе!
Приєднуй нових передплатників
"МОЛОДОЇ УКРАЇНИ"!**

М'ЯСО З МУКИ

Канадські вчені "випродукували" з муки білкову субстанцію, яку легко можна перетворити в штучне м'ясо. Єдиним клопотом є надати субстанції вигляду і смаку м'ясу. Вміст білка в муці з люцерни, яку використали для експерименту, дуже високий і дорівнює вартості білка яловичини найвищого гатунку.

РОСЛИНИ РУХАЮТЬСЯ

Встановлено, що рослини рухаються. Французький ботанік Ж.

Гейош дослідив один з видів бобової культури, яку вирощують в Америці. Листя її в темряві згортається, а на світлі розкривається. Від механічного подразнення черешки рослин опускаються. Особливість цієї рослини в тому, що на внутрішньому боці черешків є "черешкова зализа", яка регулює рух. Крім того вона є фоторецептором.

Але чи можна це назвати внутрішньою секрецією рослин, поки що не виявлено. Досліди професора тривають.

ДОДОМУ — НА БІПЛЯНІ

24-річний Робін Сун (Англія) має намір подолати відстань 9 тис. миль на біпляні, сконструйованому 26 років тому. Він бере з собою лише карту, компас та годинник. Містер Сун одержав диплом інженера цивільної авіації в Брістольському університеті. Після семи років розлуки з рідними він хоче повернутися додому на біпляні. Політ з Бристоля до Малави триватиме десять днів.

УСМИШКИ ВИДАТНИХ ЛЮДЕЙ**Співчуття**

Айнштайн їхав у потязі. Йому захотілося їсти. і він пройшов до вагона-ресторану. Узявши зі столу меню, вчений почав шукати свої окуляри. Не знайшовши їх, він звернувся до офіціяントа з проханням прочитати список страв у голос. Офіціянт з глибоким співчуттям подивився на солідного, сивого добре одягненого чоловіка, похитав головою і тихо промовив:

— Пробачте, пане, мені дуже жаль, але я також не вмію читати.

Проста справа

Видатний німецький фізик Вільгельм Конрад Рентген одержав листа з проханням надіслати... кілька рентгенових променів з вказівкою, як ними користуватися.

Виявилося, що в автора листа в грудній клітці застрягла револьверна куля, а для поїздки до Рентгена у нього не знайшлося часу.

Фізик Рентген був людиною з гумором і відповів на листа так: "На жаль, зараз у мене нема ікс-променів, до того ж пересилка їх — справа дуже складна. Вважаю, що ми можемо зробити простіше: надішліть мені Вашу грудну клітку".

Може повторити

Відомий паризький астроном Кассіні запросив отців міста і кількох фінансистів до себе в обсерваторію, щоб помилуватися сонячним затемненням. На жаль, вони запізнилися.

— Не біда, — сказав мер Парижа, — ми все ж підемо. Я знаю пана Кассіні. Адже йому потрібні гроши для обсерваторії, так що йому доведеться повторити все спочатку...

Дружня порада

Якось молодий Рахманінов давав концерт у палаці одного князя. Він почав з "Крейцерової сонати" Бетговена, яка, як відомо, має багато павз. Під час однієї з них, коли він зосереджено чекав моменту, аби продовжити гру, над ним схилилася княгиня: — Не мучте себе, — прошептула вона доброзичливо. — Заграйте просто щось таке, що ви добре знаєте...

Дивні люди

— Які люди дивні! — вигукнув одного разу Пікассо. — Скажіть їм, що у Всесвіті 934 527 841 763 зірки, і вони одразу повірять вам. Та повісьте на парковій лаві табличку "Пофарбовано", і кожен перехожий перевірить це власним пальцем.

Вибачився

Одного разу в присутності численних свідків до французького хеміка Лебланка підійшов молодий бундючний офіцер.

— Учора на прийнятті ви говорили всім, що я дурень. Якщо ви негайно не попросите проbacчення, я викличу вас на дуель.

— Даруйте мені, будь ласка, — благально склав руки Лебланк. — Я не знав, що це ваша таємниця.

Знав наперед

Кажуть, що знаменитий математик ХХ ст. Давид Гільберт ще гімназистом не дуже перетруджувався над науковою, яку пізніше уславив своїм ім'ям. Якось учитель, знаючи про неабиякі математичні здібності учня, зауважив Давидові, що той міг би більше часу приділяти математиці.

— А навіщо? — запитав Гільберт. — Однаково в майбутньому стану великим математиком.

З НОВИХ ВИДАНЬ

Олесь Бабій. *Дві сестри.* Повість зі записок старшини УГА. Накладом автора. Чікаро 1971. 147 стор.

Альманах Українського Народного Союзу на 1972 рік. В-во "Свобода" Джерсі Ситі — Нью Йорк. Обкладинка і мистецьке оформлення роботи артиста-маляра Богдана Титли. 256 стор.

Календар Світла на божий 1972 рік. XXXIII річник. В-во ОО. Василіян. Календар і Устав приготував о. М. Ничка. Альманах зредагував о. О. Купранець ЧСВВ. Обкладинку виконав М. Левицький. Торонто, Канада. 1972. Стор. 192.

Календар "Слово" на 1972 рік. Річник XI. Обкладинка роботи Наталки Росохи-Дудихи. В-во "Вільне слово". Торонто, Канада. 1972. Стор. 144.

Пластовий Шлях — орган пластової думки, ч. 3 (30) липень-вересень 1971. Виходить що три місяці. Видає Головна Пластова Булава. Редактує колегія. Торонто, Канада. 1971. Стор. 80.

Українське Козацтво — квартальник Українського Вільного Козацтва. Ч. 4 (18), жовтень-грудень 1971 р. Р. VIII. Редактує колегія. США. Стор. 44.

Життя і Школа — незалежний орган українського вчительства та батьків у вільному світі. Двомісячник. Ч. 4 (134), вересень-жовтень 1971. Видавець і редактор д-р В. Луців. США. Стор. 30.

Віра й Наука — український релігійний журнал. Ч. 56, вересень-жовтень і ч. 57, листопад-грудень 1971 р. Вест Гартфорд, США. Стор. 36.

Євангельська Правда ч. 7, жовтень, ч. 8, листопад, ч. 9, грудень 1971 р. Рік XXXII. Видає М. Фесенко. Стор. 24. Торонто, Канада.

Світло — український католицький місячник. Ч. 11 (587), листопад, ч. 12 (587), грудень 1971 р. і ч. 1 (589), січень 1972 р. Рік XXXIV. Видають ОО. Василіяни. Торонто, Канада.

Українське Православне Слово — орган Української Православної Церкви в США. Ч. 11-12, листопад-грудень 1971. Р. XXII. Саутс Баунд Брук. США.

Християнський Вісник — орган Українського Євангельсько-баптистського Об'єднання Канади. Ч. 9-10, вересень-жовтень і ч. 11-12, листопад-грудень 1971 р. Р. XXIX. Стор. 20. Вінніпег, Канада.

Каталог видань для дітей та молоді, батьків, матерів, учителів, виховників. Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді. Торонто, Канада.

Основа — універсальне періодичне видання. Видає антикомуністичний рух українських революційно-демократичних сил. Ч. 3-14, липень-вересень 1971. Рік VI. Австралія.

Наше Життя — місячник ч. 8, жовтень і ч. 9, листопад-грудень 1971 р. Рік XXVIII. Видає Союз Українок Америки. Філадельфія, США.

Готуйсь — журнал пластового юнацтва ч. 11 (172), листопад і ч. 12 (173), грудень 1971 р. Рік IX. Видає Головна Пластова Булава. Редактує колегія. Торонто, Канада.

Крилаті — журнал українського юнацтва ч. 10, жовтень і ч. 11, листопад 1971 р. Рік IX. Видає Центральна Управа СУМ. Редактує колегія. США.

СКЛАД ОДУМІВСЬКИХ РЕЧЕЙ

На цьому складі можна набути такі речі:

- одумівські сорочки різного розміру, починаючи від № 8, • штаны, • спідниці, • краватки,
- пілотки, • спортивні сорочки (свет шьорт) з написом, • одумівські емблеми, • різні відзнаки таборів ОДУМ-у та ін.

Тільки через Управи ОДУМ-у можна замовляти відзнаки і шнури для ройових, заступників виховників, бунчужних, старшого виховника (сеньйор), шнури для свистків, свистки і т. ін.

Можна також купити "Альманах ОДУМ-у" — 5 дол., "Порадник одумівця" — 5 дол., нариси Р. Рахманного — Червоний сміх над Києвом — 1.50 дол. і роман О. Лупія "Грань" 3 долари.

Замовлення слати на адресу:

Executive Board of ODUM Seniors Ass'n of Canada
404 Bathurst St. Toronto 2-B, Ontt.

ВІДПОВІДІ ЗІ СТОР. 19

Відповідь на загадки: 1. Гриб, 2. Ялинка. 3. Риба. 4. Яйце. 5. Сито.

Відповіді на літературні загадки: 1. "Вовк і кіт", 2. "Вовк і кіт".

Відповіді на "Трохи фізики":

1. Перед стрибком людина присідає для того, щоб збільшити путь, на якому діє сила поштовху ніг і тим збільшити й конечну швидкість тіла.
2. У цьому випадку до руху, що виникає наслідком відштовхування людини від землі, додається рух за інерцією.
3. Коли людина спіткнеться, то ноги зупиняються, а тулуб все ще рухається, тому людина падає лицем вниз. Коли ж людина посковзиться, вона падає переважно на спину.

Юнак — журнал пластового юнацтва ч. 11 (101), листопад 1971 р. Рік IX. Видає Головна Пластова Булава. Редактує колегія. США.

Kultura — Szkice, opowiadania, sprawozdania. No. 10/289, No. 11/290, 1971. Wydawca: Instytut Literacki. Paryz.

N. - J. SPIVAK LTD.

R. R. 1,
LONDON, ONTARIO
(Pre-mix concrete)

West End Radiator Service

Specializing in
Recoing, Repairing & Cleaning
Radiators of all sizes & kinds
OIL COOLERS - HEATERS
Free Pick-up & Delivery
Open Evenings
MIKE LYSENKO
2624 St. Clair Ave. W.
(West of Jane St.)
Toronto 9, Ontario
TEL.: 763-7575
If busy call 762-0607

ROCHESTER FURNITURE CO. LTD.

WAREHOUSE STORE

Великий вибір хатніх меблів:
віталень, спалень, ідалень,
холодильники, пральні
машини, електричні і
газові печі, телеві-
зори, радіо.

423 College Street
Toronto. Ontario
Telephone: EM 4-1434

Діялог

— Будемо танцювати чи поговоримо?
— Я дуже втомлена. Йраще потанцюймо.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ" ЖЕРТВУВАЛИ:

Грушецький М., Франція	\$ 5.48
Китастий Григорій, Клівленд, США	5.00
Д-р Лисий Анатолій, Міннеаполіс, США	5.00
Павленко Іван, Едісон, США	5.00
Розтін Іван, Дітройт, США	5.00
Ткаченко Олена, Торонто, Канада	5.00
Литус Йосип, Чікаго, США	5.00
Ходаченко Михайло, Торонто, Канада	3.00
Павленко Василь, Філадель- фія, США	3.00
Дячук Андрій, Чікаго, США	3.00
Шкурат Євгенія, Монреаль, Канада	2.50
Лимаренко Павло, Філадель- фія, США	2.00
Кучеренко Іван, Ліверпуль, США	2.00
Мірошниченко А., Вудсайд, США	2.00
Юхименко Іван, Торонто, Канада	1.00
Корсун Федір, Філадельфія, США	1.00
Федченко Василь, Парма, США	1.00

НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ПРИЄДНАЛИ:

Нитченко Дмитро, Австралія	1
Криволап С., Австралія	1
Ємець Л., Ворнерс, США	1

Усім жертвам і прихильникам "М. У." щире спасибі!

Адміністрація "М. У."

ГУМОР

— А знаєте, мій брат у всьому повна протилежність мені. Ви знайомі з ним?

— На жаль, ні, але охоче познайомився б... Судячи з вашого опису, він повинен бути чудовою людиною.

— Кажуть, докторе, що геніальності — це хвороба. Так що чи ні?

— Хай це вас не турбує. Ви маєте вигляд цілком здорової людини.

УКРАЇНСЬКА ФІРМА
ОПАЛОВОЇ ОЛИВИ

ALASKA Fuel Ltd.

425 Jane Street
Toronto 9, Ontario

24-годинна скора і солідна
обслуга!

Чищення і направа форнесів
безплатна.
Телефонуйте вдень і вночі
на телефон: 766-3040

ОБСЛУГА ГАРАНТОВАНА!

Е. ДУМИН

пропонує
ВЕЛИКИЙ ВИБІР
чоловічих, студентських
і хлоп'ячих костюмів
на ЗИМОВИЙ СЕЗОН

як також різних фасонів
і кольорів
СОРОЧКИ.

550 QUEEN ST. WEST
Toronto, Ont.
Tel.: 364-4726

АРКА ЗАХІД

2282 Bloor Street West

Toronto 9, Ontario

Tel.: 762-8751

В нас можна набути книжки,
українські часописи та жур-
нали, пластинки, друкарські
машинки, різьбу та кераміку,
полотна, нитки і вишивки.

Маємо великий вибір дарун-
ків на різні оказії.

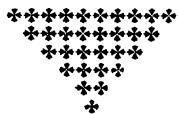
Просимо ласкати нас відвідати!

Ціна 50 центів
в США і Канаді

If not delivered please return to:

МОЛОДА УКРАЇНА

Postal Station "M", Box 40
TORONTO 21, ONT., CANADA

Concrete Forming London Ltd.

LONDON, ONTARIO

(Foundations and floors.)

ПЕРША УКРАЇНСЬКА
ОПАЛОВА ФІРМА

FUTURE FUEL OIL
LTD.

& Service Station

945 BLOOR STREET WEST
Toronto — Ontario

24-ГОДИННА СОЛІДНА
І СКОРА ОБСЛУГА!

Чищення і направа форнесів
безплатна.

Скористайте з доброї нагоди
і замовляйте оливу в нас

Наши телефони:

Tel. Office: LE 6-3551

Tel. Night: RO 2-9494

КРЕДИТОВИЙ СОЮЗ

- Платить до **7 1/2%**
за заощадження
- Малі і великі, особисті
і моргеджові позички
- Життєва асекурасія
на ощадження до \$ 2.000
позички до \$10.000
- Особисті чеки; чеки для
подорожуючих
- Оплата за газ, електрику,
воду, і телефон
- 20 років на службі Рідного
Народу.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ.

ЩАДІТЬ І ПОЗИЧАЙТЕ В
SO-USE (TORONTO)
CREDIT UNION LTD.

406 Bathurst Street
Toronto 2-B, Ontario

УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ СОЮЗ БРАТСЬКА ЗАПОМОГОВО-ОБЕЗПЕЧЕНЕВА ОРГАНІЗАЦІЯ В АМЕРИЦІ І КАНАДІ

що нараховує понад 24 тисячі членів і понад \$8,500.000.00
членського майна.

Український Робітничий Союз має добірні найновішого типу поліси обезпечення на дожиття і на посмертне для старших і дітей членів.

Помагає бідним, хворим і нездібним до праці членам. Помагає своєму українському народові морально і матеріально в його стремлінні визволитися з чужого поневолення і здобути самостійну, соборну, демократичну Україну. Помагає матеріально освітньо-культурним, видавничим, церковним та спортивним справам. Помагає матеріально незаможним, здібним в науці, українським студентам у вищих школах. Видає свій, демократичного напрямку часопис-тижневик "Народня Воля" українською і англійською мовами та англомовний журнал для молоді "Форум". Для вигоди своїх членів і всіх українців провадить літню вакаційну оселю "Верховина" з мальовничим розкішним парком, модерно устаткованими кімнатами, купанням у власному природньому озері та купальному басейні, спортом і культурною розвагою в Кетскільських Горах в Глен Спей, Н. Й.

Головний осідок УРСоюзу:

440 WYOMING AVENUE, SCRANTON, PA., U. S. A.

Телефони: 342-0937 або 347-5649